

Budgetskrivelse 2027

Funktionsstödsnämnden

Fotograf: Rebecca Hansson

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förändringar i omvärlden.....	4
Beslut, händelser och förändringar i omvärlden	4
Förändringar av nämndens insatser på nationell nivå	4
Kompetensutmaningen.....	6
Utveckling av välfärden genom AI, digitalisering och välfärdsteknik.....	6
Statliga utredningar och beslut som påverkar eller kan komma att påverka nämnden framöver	7
Behov av förändringar i Malmö stad	12
Förändrad omvärld	12
Vi i Malmö	13
Samverkan med civilsamhället	17
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet.....	18
Kärnuppdraget	18
Främjande och samordnande insatser i linje med nationella beslut	18
Stöd hela livet.....	21
Kompetensförsörjning	26
Digitalisering med fokus på kärnuppdraget.....	29
Förändrad riskbild, ökade statliga krav och behov av strukturell förstärkning inom arbetet med välfärdsbrottslighet	30
Boende för framtiden.....	31
Omställning till en förebyggande och nära socialtjänst	33
Kommunbidrag.....	34
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	43
Begäran om investeringsram.....	46
Investeringsram.....	46

Sammanfattning

Funktionsstödsnämndens verksamhet påverkas av nya lagkrav, förändrade samhällsbehov och ökade förväntningar på kvalitet, samverkan och resurseffektivitet.

Samverkan är en avgörande faktor för att möta framtidens behov. Detta gäller både mellan kommunens förvaltningar och i relation till civilsamhället. Särskilt viktigt är samarbetet kring barn och unga med komplexa behov, där tidiga och samordnade insatser kan förebygga mer omfattande åtgärder. Arbetet med mänskliga rättigheter och lokal utveckling är integrerade delar av verksamheten, med fokus på delaktighet, jämlikhet och trygghet.

Inom nämndens verksamhet pågår en omställning mot en mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst i linje med ny lagstiftning. Detta innebär nya arbetssätt där stöd i större utsträckning kan ges utan biståndsbeslut och där insatser sätts in tidigare. Samtidigt ökar kraven på uppföljning, samordning och flexibilitet. Omställningen till Nära vård innebär en mer personcentrerad vård, där olika professioner arbetar tillsammans kring individen.

Behoven hos målgruppen förändras över tid, vilket ställer krav på ett livsperspektiv i insatserna. Antalet personer med komplexa behov ökar, liksom andelen äldre inom målgruppen, vilket kräver en anpassning av boenden, kompetens och arbetssätt.

Kompetensförsörjning är en av de största utmaningarna. Ett ökat antal brukare, mer komplexa behov och demografiska förändringar gör att behovet av rätt kompetens på rätt plats växer. Därför satsar förvaltningen på utbildning, språkutveckling, en stärkt arbetsmiljö och nya metoder för lärande. Att attrahera och behålla kompetens samt skapa hållbara arbetsvillkor är avgörande för kvaliteten i verksamheten.

Ekonomiskt finns det flera osäkerheter, bland annat med koppling till personlig assistans där kostnaderna ökar samtidigt som statlig ersättning inte täcker utgifterna. Även framtida lagändringar och statliga satsningar påverkar förutsättningarna. För att hantera detta krävs effektivare resursanvändning, nya arbetssätt och ökad digitalisering. Samtidigt krävs ett stärkt arbete mot välfärdsbrott för att säkerställa att resurser används korrekt.

Att fortsätta bygga nya boenden för nämndens målgrupp inom LSS-området kommer vara fortsatt prioriterat de kommande åren. Funktionsstödsnämnden vill framhålla vikten av att kommunfullmäktige avsätter medel för LSS-utbyggnad under 2027.

Sammanfattningsvis framhåller nämnden vikten av att kommunbidraget ökar i takt med förändringar i omvärlden, ökade lagstadgade krav och minskade statsbidrag. För att bibehålla kvalitet, rättssäkerhet och effektivitet i stödet till Malmöbor krävs långsiktig finansiering och anpassning av budgetramarna utifrån en föränderlig verklighet.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2027 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Beslut, händelser och förändringar i omvärlden

Förändringar av nämndens insatser på nationell nivå

I sin årliga lägesrapport för insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning redogör Socialstyrelsen för tillståndet och utvecklingen inom verksamheter som ger stöd till målgruppen med insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL). Lägesrapporten 2026 belyser såväl positiva förflyttningar som de utmaningar som kvarstår vad gäller jämlik hälsa, ekonomiska villkor, kvalitet, uppföljning och krisberedskap samt behovet av ett fortsatt långsiktigt arbete för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får sina rättigheter tillgodosedda.

Socialstyrelsen konstaterar att tidigare minskning inom LSS avstannat och en mindre ökning skett från 2024. Sett till personkretstillhörighet står personkrets 1, på samma sätt som i Malmö, för all ökning inom LSS, medan personkrets 3 minskar. Det är insatsen daglig verksamhet som fortsatt uppvisar den största ökningen såväl på riksnivå som i Malmö. Några förklaringar till ökningen är, enligt Lägesrapporten, att fler personer får diagnosen autism och att deras behov har synliggjorts, att allt fler går direkt från anpassad skola till daglig verksamhet enligt LSS samt att övergångarna från daglig verksamhet till exempelvis lönearbete begränsas i allt större utsträckning till följd av utmaningar på arbetsmarknaden. Till skillnad från den nationella trenden tar allt färre elever i Malmö en omväg via daglig verksamhet före arbete.

En utmaning som Lägesrapporten belyser och som stämmer bra överens med situationen i Malmö är att det blir allt vanligare att barn och unga med insatser enligt LSS har komplexa behov. En annan utmaning som tas upp är behovet av LSS-boenden som i många kommuner inte kan tillgodoses inom de närmsta åren, trots att nya boenden byggs. Lägesrapporten hänvisar till Boverkets senaste bostadsmarknadsenkät där en stor andel kommuner uppger att de har underskott på någon form av bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning och vanligast är underskott på gruppboendestäder. Socialstyrelsen befarar därför att antalet ej

verkställda beslut för boende enligt LSS kommer fortsätta vara högt under en överskådlig framtid. Vidare uppmärksammas i lägesrapporten att kommuner kartlägger brukargruppens behov för att möjliggöra för större rörlighet inom beståndet och samtidigt skapa förutsättningar för brukare med mindre behov att få tillgång till den ordinära bostadsmarknaden, ett arbete som genomförs även i Malmö.

Personlig assistans minskar för femte året i rad nationellt. Även i Malmö minskade volymerna i antal personer med 9 procent mellan 2020 och 2025, medan det totala antalet timmar ökade med 14 procent under samma period. Detta tyder på en ökning av antalet timmar per ärende. Att detta följer den nationella trenden framgår även av Riksrevisionens granskningsrapport "LSS – ett kommunalt uppdrag under statens styrning och kontroll", publicerad i mars 2026, som konstaterar att det "skett en ökning av antalet timmar per person, samtidigt som antalet personer som får insatsen har minskat".

När det gäller kommunernas kostnader för de första 20 timmarna av statlig assistansersättning enligt SFB har dessa minskat nationellt med 12,8 procent sedan 2019 enligt Lägesrapporten. Minskningen förklaras av att allt färre personer beviljas statlig assistansersättning. I Malmö konstateras däremot en omvänd trend, där kostnaderna ökade med 27 procent mellan 2020 och 2025, vilket framgår av utredningen Volym- och kostnadsutveckling inom personlig assistans som nämnden, enligt uppdrag från kommunfullmäktige, tog fram i samband med årsanalys 2025. Som det nämns i utredningen har nämnden ingen insyn i Försäkringskassans bifall om assistansersättning SFB och hur detta kan ha påverkat den volymökning som skett i Malmö över tid.

Insatser enligt SoL ökar nationellt enligt Lägesrapporten, framför allt insatsen boendestöd. Samma trend konstateras i Malmö. Ökningen av insatsen kan, enligt Socialstyrelsen, vara en konsekvens av ökade behov bland personer med psykisk funktionsnedsättning. Socialstyrelsens tidigare analyser tyder dock på att en del av ökningen kan förklaras av att allt fler personer med intellektuell funktionsnedsättning eller autism beviljas insatsen, detta i de fall då kommunen bedömt att boendestöd bättre tillgodoser personernas behov jämfört med en LSS-insats.

Enligt Lägesrapporten har såväl IVO som intresseorganisationer de senaste åren uppmärksammat att enheterna inom LSS blir allt större. Det gäller framför allt insatserna bostad med särskild service för vuxna och daglig verksamhet. År 2025 var det genomsnittliga antalet personer i boenden för vuxna enligt LSS 6,5 personer. I motsats till detta har det inom projektet Kostnad per brukare framkommit att LSS-boendeverksamheten i Malmö har fler boenden med få platser än andra kommuner. Det är en utmaning att få kostnadseffektivitet i boenden med få platser, vilket kan vara en förklaring till att kostnaden per brukare inom insatsen i Malmö överstiger andra kommuners. Även dagliga verksamheter i Malmö är övervägande små, vilket leder till högre kostnader. Malmö har fler enheter i storleken 15-30 platser medan andra kommuner har betydligt fler enheter med över 30 platser än Malmö, vilket också framgår av Lägesrapporten.

Kompetensutmaningen

Under de kommande åren ökar antalet äldre i befolkningen i betydligt snabbare takt än antalet personer i yrkesverksam ålder. Detta medför ett omfattande och växande rekryteringsbehov inom omsorgssektorn.

Samtidigt präglas kompetensförsörjningen av flera samverkande utmaningar. Personalomsättningen utgör den enskilt största drivkraften bakom rekryteringsbehovet, samtidigt som pensionsavgångarna ökar. Arbetsmarknaden är hårt konkurrensutsatt och det råder en obalans mellan den arbetskraft som finns tillgänglig och de kompetenskrav som verksamheterna har.

Utbildningssystemet möter inte fullt ut verksamheternas behov, vilket ytterligare försvårar kompetensförsörjningen. Förändringar i migrationspolitiken påverkar också tillgången till arbetskraft, både på kort och lång sikt, genom förändrade förutsättningar för asylmottagande och arbetskraftsinvandring.

Parallellt förändras uppdraget. Demografiska skiften, teknikutveckling och förändrade behov hos Malmöborna ställer nya krav på verksamheterna. Det innebär att befintliga medarbetares kompetens kontinuerligt behöver utvecklas. Särskilt inom funktionsstödsområdet är det viktigt att brukarnära medarbetare har rätt kompetens och ges möjlighet till kontinuerlig utveckling för att kunna möta behoven hos en växande och allt mer varierad målgrupp.

Utveckling av välfärden genom AI, digitalisering och välfärdsteknik

Regeringens digitaliseringsstrategi 2025-2030 fokuserar på fem områden: digital kompetens, digitalisering av näringsliv, offentlig förvaltning, välfärd samt konnektivitet. AI och ny teknik ska bidra till att myndigheter blir mer effektiva och välfärdstjänster blir mer personcentrerade och platsoberoende.

Av digitaliseringsstrategin framgår att effektivisering genom digitalisering är en kombination av tekniska lösningar, organisatoriska förändringar och strategisk styrning. När dessa komponenter samverkar kan digitalisering leda till ökad produktivitet, minskad administration, högre kvalitet på tjänster och bättre resursutnyttjande både i offentlig sektor och näringsliv.

Malmö stads Utvecklingsplan för kommungemensam IT och digitalisering 2027 bygger på stadens digitaliseringsprinciper som är att skapa värde på nya sätt, digitalisera med omtanke, samarbeta över gränserna och människors behov i centrum. Utvecklingsplanen belyser bland annat vikten av information som strategisk resurs då god tillgång till information är en förutsättning för att kunna utföra uppdrag utifrån fakta, samtidigt som informationen är känslig och behöver skyddas. Utifrån en orolig och instabil värld är satsningar på resiliens och IT-säkerhet av yttersta vikt. I utvecklingsplanen tas även upp vikten av lagefterlevnad utifrån EU-

drivkrafter och ny lagstiftning med koppling till det "digitala årtiondet" 2020 – 2030.

Statliga utredningar och beslut som påverkar eller kan komma att påverka nämnden framöver

Personlig assistans

Den statliga assistansersättningen, schablonersättningen, räknas inte upp i takt med löneökningarna som sätts enligt den svenska modellen. De negativa konsekvenser som detta medför och den ackumulerade påverkan på det ekonomiska resultatet över tid har löpande framhållits av funktionsstödsnämnden samt uppmärksamats nationellt.

SKR, Vårdföretagarna och Fremia har under en längre tid påpekat svårigheten att driva personlig assistans då de ekonomiska förutsättningarna urholkas år efter år. Regeringen har uppmanats att skyndsamt justera uppräkningsen av schablonersättningen för 2026 för att motsvara löneökningstakten samt införa en indexering av schablonersättningen så att den över tid följer lönekostnadsökningarna.

När det gäller det tidigare aviserade statliga huvudmannaskapet av personlig assistans framgår det av budgetpropositionen 2026 att regeringen överväger åtgärder med målsättningen att genomföra reformen. Innan överföringen av hela huvudmannaskapet för personlig assistans till staten kan ske avser dock regeringen att se över regelverket för rätten till personlig assistans för att säkra att detta är tydligt. Enligt kommittédirektivet "Ett tydligare regelverk för långsiktiga och stabila förutsättningar för personlig assistans" ska en särskild utredare lämna förslag på åtgärder som gör regelverket kring personlig assistans mer förutsägbart, transparent och lättare att tillämpa. Detta innebär bland annat att analysera dagens ordning, inklusive bedömning av grundläggande behov samt föreslå en ny ordning för hur rätten till personlig assistans ska bedömas. I utredningen som ska redovisas i maj 2028 ingår även en språklig och lagteknisk översyn av LSS i sin helhet.

Försäkringskassans bedömning är att efter att regelverket är på plats behövs det minst 24 månader för att förbereda flytten av huvudmannaskapet. Därmed försenas införandet av statligt huvudmannaskap för personlig assistans och kan tidigast ske om några år, möjligen 2030. Konsekvensen för funktionsstödsnämnden är att den ekonomiska påverkan som utvecklingen inom personlig assistans medför fortsätter under en längre tid framöver.

Samsjuklighetsreformen

Samsjuklighetsutredningen har bland annat föreslagit att socialtjänstens ansvar för personer med skadligt bruk och beroende ska förtydligas samt att det blir obligatoriskt för kommuner och regioner att gemensamt bedriva en samordnad vård- och stödverksamhet för personer med särskilt stora samordningsbehov. Enligt regeringens proposition "En mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd" kommer införandet av föreslagna förändringar ske 1 januari 2028. Till förberedelserna bidrar samsjuklighetsdelegationen samt Socialstyrelsen som tillsammans med Folkhälsomyndigheten och andra myndigheter har fått i uppdrag att stärka beroendevården och det förebyggande arbetet.

SKR har i en hemställan, som skickades till regeringen i mars, framhållit behovet av att se över tidplan, ansvarsfördelning och finansiering av reformen i syfte att tillförsäkra kommuner och regioner realistiska förutsättningar för införandet. SKR belyser även vikten av att stödja kommuner och regioner inför omställningsarbetet genom att ge ett sammanhållet stöd som är kunskapshöjande till både kommuner och regioner, skapa forum för dialog och samverkan mellan huvudmännen samt koppla arbetet till läroprocessen Nya SoL och samordna med andra satsningar så som psykisk hälsa och suicidprevention.

Funktionsstödsnämndens och Region Skånes integrerade FACT-team ligger i linje med vård- och stödformen som samsjuklighetsutredningen föreslår.

Nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention

I januari 2025 beslutade regeringen om "Det handlar om livet", en ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention för åren 2025-2034. Unikt med strategin är att 28 myndigheter har ett gemensamt uppdrag att jobba i enlighet med strategin. Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten samordnar myndigheternas arbete och en första treårig strategi för myndigheterna presenterades i december 2025. Den Skånegemensamma samverkansgruppen Psykiatri har tagit fram en länsgemensam handlingsplan för genomförande av den nationella strategin. En utgångspunkt i arbetet är omställningen till nära vård och till den nya socialtjänstlagen.

Nästa steg för en god och nära vård

Det nationella arbetet med att ställa om hälso- och sjukvården till en god och nära vård fortsätter. Målet med omställningen av hälso- och sjukvården är att patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan. Målet är också att patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och preferenser och att hälso- och sjukvårdens resurser används effektivare.

I juni 2025 beslutade regeringen om lagrådsremissen "Nästa steg för en god och nära vård". Förslagen syftar till att tydliggöra primärvårdens uppdrag och ansvar, avseende såväl fysiska som psykiska vårdbehov samt till att stärka tillgången till medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård. Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2026 och innebär bland annat att det förtydligas att region och kommun ska samverka med

varandra i planeringen och utvecklingen av hälso- och sjukvården och att en medicinsk bedömning av läkare och sjuksköterska ska erbjudas vid behov, oavsett tid på dygnet i kommunal hälso- och sjukvård. Därtill föreslås krav på fast vårdkontakt och stärkt informationsskyldighet gentemot patienter samt krav på att det i kommunen ska finnas en medicinskt ansvarig för rehabilitering som är legitimerad arbetsterapeut eller fysioterapeut. Termen hemsjukvård tas bort och ersätts i tillämpliga fall med hälso- och sjukvård i hemmet.

Hälso- och sjukvårdens beredskap stärks vid kris och krig

Från 1 januari 2026 gäller nya bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen som syftar till att stärka vårdens beredskap för kris och krig. Bland annat har nya förutsättningar för beredskapsplanering, skyldighet för kommuner och regioner att hjälpa varandra och ett tydliggörande av vilken hälso- och sjukvård som behöver kunna bedrivas vid kris och krig införts. Kommuner och regioner ska planera hälso- och sjukvården så att beredskap upprätthålls vid katastroftillstånd eller andra allvarliga händelser.

Från och med 1 januari 2027 blir kommuner och regioner skyldiga att lagerhålla sjukvårdsprodukter som exempelvis läkemedel, medicintekniska produkter och personlig skyddsutrustning.

Välfärdsbrottslighet

Inom ramen för det nationella arbetet mot välfärdsbrottslighet genomför staten ett flertal utredningar i syfte att belysa och lämna förslag på regelverk som motverkar bland annat infiltration, otillåten påverkan, bristande registerkontroller och felaktiga utbetalningar.

Välfärdsbrottsligheten har under senare år utvecklats från enstaka felaktiga utbetalningar till systematiska, bolagsbaserade och i vissa fall nätverkskopplade upplägg. Personlig assistans är särskilt utpekad som riskområde. För att komma till rätta med de brott som begås inom den personliga assistansen tillsatte regeringen utredningen "Effektivare åtgärder mot välfärdsbrott och ökad förutsebarhet inom personlig assistans" som ska redovisas i januari 2027. Ett annat område som präglas av särskild sårbarhet är föreningsbidrag som i många fall saknar systematisk ägarprövning och löpande tillsyn motsvarande den som finns inom tillståndspliktig verksamhet. Etableringen av Utbetalningsmyndigheten innebär att kommuner i ökande grad förväntas bidra med strukturerade och kvalitetssäkrade data, delta i samordnad riskanalys och identifiera felaktiga utbetalningar i ett nationellt perspektiv. Regeringen har gett Utbetalningsmyndigheten i uppdrag att påbörja anslutningen av kommuner under 2026 avseende ekonomiskt bistånd och personlig assistans.

Det pågår även statliga överväganden om ett utvidgat straffrättsligt tjänsteansvar, där kretsen som kan omfattas föreslås breddas till fler funktioner än ren myndighetsutövning och även inkludera förtroendevalda. Detta ökar behovet av tydliga roller, rättsligt stöd, dokumenterade processer och intern kontroll så att ansvar kan bäras på ett rättssäkert och enhetligt sätt i organisationer.

Nationellt kompetenscentrum för frågor om intellektuell funktionsnedsättning och autism

Regeringen har beslutat att Socialstyrelsen ska driva ett nationellt kompetenscentrum om intellektuell funktionsnedsättning och autism. Syftet är att permanent och långsiktigt stärka arbetet med att stödja personer inom målgruppen. Såväl Socialstyrelsen som IVO har tidigare påtalat behovet av kompetenshöjande insatser. Exempelvis behöver kunskapen om komplexa behov och olika former av samsjuklighet, som till exempel en intellektuell funktionsnedsättning i kombination med missbruksproblem, öka för att personalen ska ha förutsättningar att nå upp till de krav som LSS ställer på verksamheterna.

Kompetenscentrumet ska identifiera insatser och stödja införandet av stöd och nya arbetssätt i kommuner och verksamheter samt samla, strukturera och sprida kunskap om intellektuell funktionsnedsättning och autism. I arbetet ska kompetenscentrumet använda sig av Socialstyrelsens samlade kompetens inom myndighetens olika verksamhetsområden.

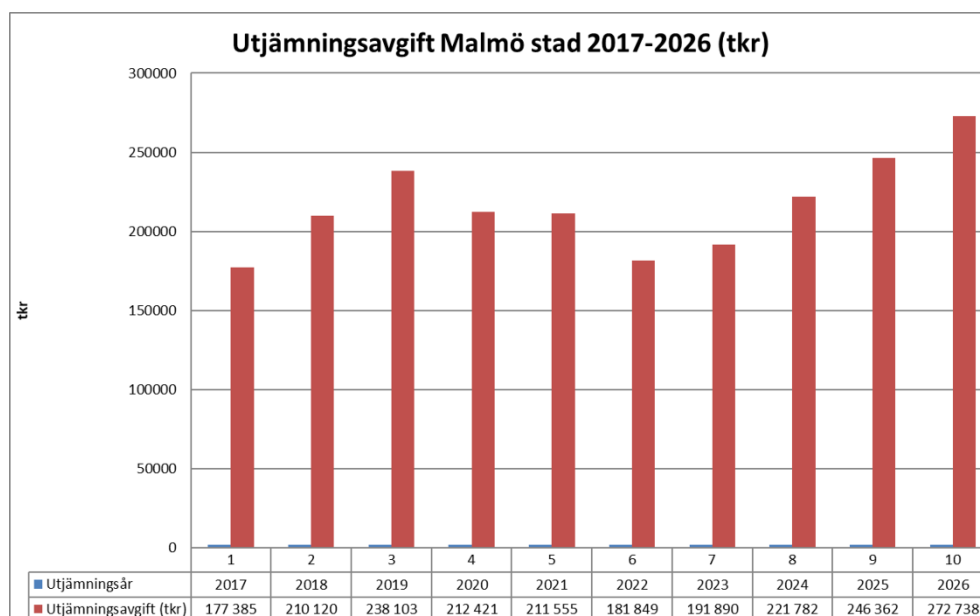
Inom ramen för statliga utredningar och beslut som är aktuella kan även nämnas en ny lag om socialtjänstdataregister som föreslås träda i kraft 1 juli 2026 medan kommunernas uppgiftsskyldighet ska träda i kraft 1 juli 2027. I enlighet med utredningen "Ett ställföreträdarskap att lita på" sker ett flertal förändringar med ikraftträdande 1 juli 2026 och som syftar till att stärka den enskildes ställning, höja ställföreträdarverksamhetens kvalitet och skapa bättre möjligheter för att rekrytera och behålla kompetenta ställföreträdare. Även en ny lag om offentlig säljverksamhet (LOS) föreslås träda i kraft sommaren 2026. LOS medför större möjligheter att ingripa mot offentlig säljverksamhet som på ett otillbörligt sätt påverkar möjligheterna för privata aktörer att bedriva verksamhet på marknaden. Arbetsnärmande insatser för nämndens målgrupper som bedrivs inom daglig verksamhet LSS och inom socialpsykiatri kan påverkas av den nya lagen.

Mot bakgrund av att personer med funktionsnedsättningar har sämre livsvillkor än resterande befolkning inom en rad samhällsområden tog SKR fram ett ställningstagande i april 2026. SKR framhåller att lagstiftning, finansiering och nationellt stöd behöver möjliggöra för kommuner och regioner att säkerställa ett funktionshinderperspektiv inom alla samhällsarenor för att förbättra det individuella stödet. I ställningstagandet berörs områden som sysselsättning och arbete, boende och stöd i hemmet samt tidiga och förebyggande insatser i socialtjänst och hälso- och sjukvård där en översyn av LSS utifrån socialtjänstlagens ambitionshöjande inriktningar krävs.

LSS-utjämningen

Utjämningsystemet för kommuner och regioner, inklusive LSS-utjämningen för kommuner, har setts över och Utjämningskommittén lämnade för snart två år sedan förslag på förändringar. Regeringen har ännu inte hanterat hela utredningen utan i stället presenterat ett nytt förslag på utjämning för de administrativa kostnaderna.

Malmö stad betalar nästan 273 miljoner kronor till det nationella LSS-utjämningsystemet 2026. Detta innebär en ökning med cirka 95 miljoner kronor under en tioårsperiod, vilket illustreras i diagram Utjämningsavgift Malmö stad 2017-2026. Det finns en tvåårig eftersläpning i utjämningsystemet, där exempelvis utjämningsavgiften 2026 baseras på kostnader och volymer för år 2024.

Att Malmö betalar en utjämningsavgift grundar sig på att staden har lägre LSS-kostnader per invånare än snittet i riket, vilket är en konsekvens av den låga andelen personer med LSS-insats av den totala befolkningen i staden. En snabbare befolkningsökning i Malmö än i andra kommuner i kombination med LSS-kostnader som ökar i lägre takt sänker kostnaden per invånare i Malmö och påverkar utjämningsavgiften negativt.

Tilldelningen av ekonomiska resurser till funktionsstödsnämnden påverkas inte direkt av Malmö stads avgift till LSS-utjämningen. Utfallet i systemet för utjämning av LSS-kostnader är samtidigt en av de faktorer som varje år påverkar stadens tillgång till ekonomiska medel i sin helhet.

Behov av förändringar i Malmö stad

Förändrad omvärld

Hälso- och sjukvårdens beredskap

De förändringar som nu sker inom lagstiftningen för hälso- och sjukvårdens beredskap innebär att nämnden behöver säkerställa en mer strukturerad planering för verksamhetens uthållighet vid störningar, kriser och höjd beredskap. Lagstiftningen tydliggör att kommunal hälso- och sjukvård även under ansträngda förhållanden ska kunna upprätthålla vård som är nödvändig för liv och hälsa.

En central del är den nya skyldigheten att lagerhålla sjukvårdsprodukter från den 1 januari 2027. Detta innebär att nämnden behöver säkerställa förutsättningar för att bygga upp och vidmakthålla lager av kritiska förnödenheter samt integrera detta i kontinuitetsplaneringen.

Arbetet med lagerhållning och försörjningsberedskap bör samordnas inom Malmö stad, med stadsövergripande inriktning alternativt inom det sociala klustret. Förvaltningen behöver delta aktivt och omsätta gemensamma inriktningar i den egna verksamheten.

Staten tillför ökade resurser genom Myndigheten för civilt försvar, där mer än 1,5 miljarder kronor tilldelas kommunerna som en del av en långsiktig satsning. Samtidigt är det i nuläget oklart hur kommande lagstiftning om beredskap, som kan träda i kraft omkring 2027, kommer att påverka de ekonomiska förutsättningarna.

Funktionsstödsnämnden behöver framöver säkerställa inriktning, uppföljning och genomförande inom områden som kontinuitetsplanering, lagerhållning och samordning med stadens gemensamma beredskapsarbete i ännu större utsträckning.

Aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Inom ramen för bidragsreformen som ska genomföras 2026–2027 har regeringen lämnat ett lagförslag om ett aktivitetskrav som villkor för rätt till försörjningsstöd, att gälla från och med 1 juli 2026. Kravet om att den enskilde ska delta i aktiviteter ska dock tillämpas första gången på försörjningsstöd som avser oktober 2026 medan lagändringarna som rör sanktionsavgift för kommunerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027. Intentionen är att alla arbetsföra personer som får försörjningsstöd ska delta i aktiviteter för att behålla stödet. I den lagrådsremiss som regeringen presenterade i december 2025 togs den tidigare avgränsningen av aktiviteterna till kommunal förvaltning bort, vilket är en viktig förändring i jämförelse med utredningens förslag.

Kostnaderna med koppling till aktivitetskravet är i hög grad beroende av antalet individer som i praktiken kommer att omfattas av kravet i varje kommun. Att skapa förutsättningar för sysselsättning kommer därmed leda till behov av resurser för funktionsstödsnämnden såväl som för andra nämnder i Malmö stad. För funktionsstödsnämnden kan en av konsekvenserna även bli ökade brukarvolymerna inom daglig verksamhet. Av de personer som omfattas av aktivitetskravet bedöms en del tillhöra nämndens målgrupp som berättigar till daglig verksamhet LSS och kommer därmed, i de fall de inte är redo för annan aktivitet, att hänvisas till insatsen. De brukare som idag har boendestöd och blir berörda av aktivitetskravet, i nuläget cirka 50 personer, kommer att behöva få insatsen flyttad från dagtid till kvällar och helgar, vilket innebär en ekonomisk påverkan för nämnden.

Vi i Malmö

Tillgängliga livsmiljöer

Malmöbor med funktionsnedsättning har rätt till goda levnadsvillkor, att kunna röra sig i staden utan hinder och att känna sig inkluderade och delaktiga i stadens verksamheter och arrangemang. Arbetet med tillgänglighets- och funktionsrättsfrågor är ett stadsövergripande ansvarsområde som behöver bedrivas långsiktigt och i samverkan såväl inom staden som mellan staden och funktionsrättsorganisationer och Malmöbor med funktionsnedsättningar.

Funktionsstödsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och servicenämnden genomför projektet "Samling för tillgängliga livsmiljöer" tillsammans under 2026. Några av aktiviteterna inom projektet fokuserar på att ta fram planering på längre sikt, vilket därmed kommer påverka arbetet 2027 och framåt. Det gäller framförallt aktiviteter avseende information om tillgänglighet i stadens offentliga miljöer, uppföljning och revidering av material som tas fram kopplat till universell utformning i samhällsbyggnadsprocessen, tydliggörande av ansvar och ramar för användande och testning av hörslinor samt byggandet av en långsiktig struktur för kompetensutveckling inom tillgänglighetsområdet.

En viktig del i det gemensamma arbetet framåt är att säkerställa att rutiner och lärdomar från projektet tas tillvara och integreras i det löpande arbetet och befintliga processer.

Samarbete mellan förvaltningar

Funkisåret 2026 syftar till att synliggöra, samla och stärka stadens arbete för personer med funktionsnedsättning. Genom att tydligare paketera och lyfta fram planerade aktiviteter skapas en samlad bild som gör det enklare att nå målgruppen och bättre möta dess behov, samtidigt som samverkan mellan förvaltningarna kring målgruppen stärks.

Utvecklingsaktiviteter som identifieras under året tas vidare till 2027. En central insats kommer vara att etablera ett gemensamt forum och en tydlig struktur för samverkan mellan förvaltningarna samt att sprida kunskap, både internt och externt, utifrån gjorda lärdomar.

Personer inom daglig verksamhet har under flera år haft sin sysselsättning på Biblioteken i Malmö. Tillsammans med funktionsstödsnämnden har kulturnämnden påbörjat ett utvecklingsarbete kring medielogistik. Under 2026 genomförs en förstudie som kommer ligga som grund till förslag och äskanden gällande samarbete och nyinvesteringar i medielogistiken, primärt sorteringsanläggningen, inför 2028. Samarbetet avser såväl drift som investeringar och syftar till att skapa goda vägar till sysselsättning och arbete utifrån behov bland brukare inom daglig verksamhet.

Fördjupade samarbetsformer inom kompetensförsörjning

Malmö stad står inför ökade krav på samverkan, effektiv resursanvändning och stärkt kompetensförsörjning för att möta framtidens behov. Inom funktionsstödsnämnden och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden finns överlappande kompetensområden och liknande utmaningar, vilket skapar goda förutsättningar för fördjupade samarbetsformer. Mot denna bakgrund har en arbetsgrupp haft i uppdrag att analysera möjligheter till gemensamma insatser inom kompetensutveckling, identifiera samordningsbara områden och funktioner samt utreda organisatoriska, ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar.

Parallellt föreslås åtgärder för att stärka och formalisera samverkan, bland annat genom gemensam planering av utbildningsinsatser utifrån verksamheternas behov, tydligare processer för behovsinlämning, ökad samordning mellan Kompetenscentrum på hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen och Centrum för lärande på funktionsstödsförvaltningen samt ett mer effektivt resursutnyttjande genom gemensamma utbildningar och delade resurser, inklusive produktion och stöd i Malmö Lär. Arbetet omfattar även att åtgärda juridiska och tekniska hinder, skapa samsyn kring ansvarsfördelning och stärka stödet för uppföljning. Särskilt fokus riktas mot gemensamma kompetensområden och växande behov, exempelvis kopplat till ett stärkt äldreperspektiv. Sammantaget bedöms insatserna bidra till ökad kvalitet, patientsäkerhet och likvärdighet i kompetensutvecklingen, större flexibilitet i planeringen samt minskad sårbarhet och mer effektiv resursanvändning.

Samarbete kring barn i särskilt sårbara grupper

Förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, arbetsmarknads- och socialnämnden och funktionsstödsnämnden bedömer att behovet av samverkan kring barn och elever med omfattande och komplexa stödbehov fortsatt ökar. Antalet barn och elever med omfattande behov, däribland barn och elever med stora medicinska behov, neuropsykiatriska eller intellektuella funktionsnedsättningar samt elever med problematisk skolfrånvaro, har ökat över tid. Dessa barn och elever är särskilt sårbara och har ofta behov av samtidiga och samordnade insatser från flera nämnder för att säkerställa trygghet, kontinuitet och goda uppväxtvillkor.

Nämnderna behöver därför prioritera och utveckla gemensamma insatser, bland annat genom kompetensutveckling, för att stärka den generella kunskapen om funktionsnedsättningar samt om risk- och skyddsfaktorer kopplade till barns sårbarhet. Särskilt viktigt är att skapa förutsättningar för tidiga och förebyggande insatser samt välfungerande övergångar mellan hem, förskola, skola och andra stödinsatser.

Samverkan mellan arbetsmarknads- och socialnämnden, grundskolenämnden och funktionsstödsnämnden sker även genom etablerade samverkansforum samt genom operativa former, där flera aktörer samverkar kring komplexa barnärenden. Nämnderna bedömer att fortsatt och stärkt samverkan är en förutsättning för att möta målgruppens behov på ett effektivt och hållbart sätt.

Minoritetsplanerna kopplat till mänskliga rättigheter

Kommunfullmäktige beslutade om Plan för arbetet mot islamofobi och antimuslimsk rasism och Plan för arbetet mot afrofobi och antisvart rasism i mars 2026. I implementeringen ansvarar samtliga nämnder för att ta fram egna handlingsplaner senast juni 2027 kopplat till respektive plan och utveckla arbetet inom sina respektive verksamhetsområden. Eftersom planerna är kopplade till stadens MR-policy planeras arbetet inom funktionsstödsnämnden att genomföras inom ramen för arbetet med mänskliga rättigheter och integreras i kärnuppdraget.

Lokal utveckling

Alla Malmöbor ska känna att staden tillhör dem och att de är delaktiga i stadens utveckling. Målet med lokal utveckling är att stärka delaktigheten, öka tryggheten och främja en positiv lokal utveckling i hela Malmö. Arbetet tar sin utgångspunkt i lokala behov, såväl sociala som fysiska, och utformas och genomförs i samverkan med föreningsliv, näringsliv, fastighetsägare, religiösa samfund och myndigheter. Lokal utveckling är därmed inte något som Malmö stads nämnder bidrar till vid sidan av sin ordinarie verksamhet utan är en integrerad del av deras uppdrag. Alla nämnder arbetar redan med lokala behov, om än på olika sätt och utifrån olika förutsättningar. Genom ökad samverkan kan verksamheterna i högre grad riktas och anpassas efter lokala behov, nå grupper och områden som idag står längre ifrån stadens gemensamma utveckling samt identifiera gemensamma mönster, trender och utmaningar. På så sätt kan det lokala arbetet tydligare kopplas samman med stadens övergripande mål och bidra till en hållbar utveckling för hela Malmö.

Inom ramen för arbetet har funktionsstödsnämnden en ambassadörsgrupp i syfte att nå ut med information till Malmöborna, fånga upp behov tidigt, utbilda redan yrkesverksamma och blivande personal samt främja arbetet mellan nämnderna. Ambassadörsgruppen genomför aktiviteter på skolor, fritidsgårdar och kan finnas med i lokala sammanhang i syfte att informera om rättigheter inom funktionshinderområdet.

Funktionsstödsnämnden ser lokal utveckling som en möjlighet att stärka kärnverksamheten och det förebyggande arbetet samt som ett stöd för att anpassa nämndens insatser till lokala förutsättningar och nå relevanta samverkanspartners i stadens olika geografiska delar.

Färdtjänst

Funktionsstödsnämnden ser med stor oro på de förändringar som skett inom färdtjänsten. Utmaningen är tydligt tvådelad. Dels innebär ökade kostnader och förändrade villkor en direkt ekonomisk belastning för nämnden, där ett växande antal resor behöver genomföras med egna fordon. Dels, och mer allvarligt, medför utvecklingen betydande konsekvenser för målgruppen.

De försämrade förutsättningarna begränsar i praktiken den enskildes möjlighet att ta del av beviljade insatser utifrån sina egna villkor. Detta står i direkt konflikt med lagens intentioner. Enligt LSS ska verksamheten främja jämlika levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet, samt säkerställa att den enskilde ges möjlighet att leva som andra. När tillgången till transporter inskränks försvåras eller omöjliggörs deltagande i daglig verksamhet, fritidsaktiviteter, kulturlivet och sociala sammanhang.

Konsekvenserna sträcker sig även bortom funktionsstödsnämndens ansvarsområde. Minskad möjlighet för målgruppen att delta i idrott, föreningsliv och kulturella aktiviteter påverkar direkt nyttjandet av fritidsnämndens och kulturnämndens verksamheter. Detta riskerar att motverka dessa nämnders uppdrag att skapa tillgängliga och inkluderande verksamheter för alla invånare, samt kan på sikt leda till minskat deltagande, sämre måluppfyllelse och ett mindre inkluderande samhälle.

Konsekvenserna är därmed inte enbart kortsiktiga. Ökade kostnader för transporter innebär att många brukare tvingas avstå från aktiviteter som är avgörande för hälsa och delaktighet. Detta leder till ökad social isolering samt risk för försämrad psykisk och fysisk hälsa. På längre sikt kan detta medföra ett ökat behov av stödinsatser och därmed ytterligare kostnadsökningar för verksamheten.

Sammantaget innebär utvecklingen en påtaglig risk för att lagens intentioner inte kan upprätthållas i praktiken. Funktionsstödsnämnden bedömer därför att frågan är av strategisk betydelse och kräver åtgärder. En aktiv dialog med berörda aktörer pågår i syfte att identifiera långsiktigt hållbara lösningar som säkerställer att målgruppen inte utestängs från samhället och fortsatt kan ta del av sina rättigheter enligt lag.

Samtidigt är det viktigt att tydliggöra att ansvaret för färdtjänsten inte vilar på funktionsstödsnämnden. Nämnden har dock en central roll i att synliggöra konsekvenserna och föra målgruppens talan i det fortsatta arbetet.

Samverkan med civilsamhället

I samband med arbetet för att anpassa nämndens verksamhet till kraven i nya socialtjänstlagen finns stora möjligheter att utveckla samverkan med civilsamhället ytterligare kring specifika områden.

Funktionsstödsnämnden ska utvärdera sin modell för samverkan med civilsamhället i slutet av 2026 och under 2027 kommer modellen eventuellt justeras. Ett nytt arbetssätt kommer implementeras som innebär att de organisationer som samverkar med nämnden kommer att vara delaktiga i dialoger kring mål- och budgetprocess. Detta ska ingå i modellen för samverkan.

Funktionsstödsnämnden fortsätter utveckla samverkan med civilsamhället på flera sätt. Fler samarbeten inom idéburet offentligt partnerskap (IOP) pågår, exempelvis Fontänhuset, Autism Skåne och FIFH. Himmelsblå tillsammans är ett nytt hälsofrämjande samarbete mellan Malmö FF och daglig verksamhet.

Nya riktlinjer för tilldelning av organisationsbidrag planeras beslutas och med det även övergång till nytt verksamhetssystem för ansökan och handläggning. Implementeringen av de nya riktlinjerna och systemet kommer vara i fokus under 2027 för att gälla från och med 2028, med syfte att minska risken för oegentligheter i samband med beviljande av organisationsbidrag samt skapa en mer likvärdig handläggning av stadens bidragsgivande nämnder.

Inom ramen för samverkan med civilsamhället spelar organisationsstödet som funktionsstödsnämnden årligen delar ut till föreningar och organisationer en viktig roll för att tillförsäkra att föreningarnas arbete utvecklas och fortsätter komma målgruppen till gagn.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Kärnuppdraget

I ett föränderligt samhälle är det av stor vikt att organisationen är rustad och utformad för att möta behoven hos Malmöbon både nu och i framtiden. Förvaltningens vision är att utföra sitt uppdrag genom att ge rätt insats, på rätt sätt, i rätt tid och med rätt resurser. Ett agilt arbetssätt, en hållbar och hälsosam organisation samt en organisation som samarbetar och verkar utan barriärer är centrala delar i arbetet för att stärka kärnuppdraget.

Förvaltningen har beslutat om fem prioriterade områden utifrån att det finns behov av att arbeta med dem långsiktigt och förvaltningsövergripande: kompetensförsörjning, digitalisering, mänskliga rättigheter, kvalitet i kärnuppdraget samt ekonomisk hållbarhet.

Främjande och samordnande insatser i linje med nationella beslut

Sedan den nya socialtjänstlagens ikraftträdande den 1 juli 2025 har förvaltningen påbörjat ett omställningsarbete från en traditionell myndighetsutövning till en lättillgänglig, förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. Detta arbete har förvaltningen under våren 2026 kopplat samman med omställningen till en god och nära vård och anpassningen som kommer att krävas i samband med samsjuklighetsreformen. Detta eftersom samtliga reformer syftar till att åstadkomma samma förflyttning utifrån förebyggande arbete, personcentrering, samordning och gemensamt ansvar.

Förvaltningen kommer under 2026 och 2027 utforska nya arbetssätt där samordning ska ge en mer effektiv verksamhet utan parallella spår och dubbelarbete.

Förvaltningens utvecklingsarbete för en omställning till framtidens socialtjänst är en ständigt pågående process där mycket återstår att uppnå även om en hel del av det löpande arbetet redan sker i den nya lagens anda. Utvecklingsarbetet följs upp framöver i samarbete med universitet och forskare samt utbyte i de olika nätverken, exempelvis Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning (NUSO), som kombinerar individbaserad systematisk uppföljning med forskning, storstadsnätverk och stöd från SKR.

Funktionsstödsförvaltningen utvecklar insatser utan behovsprövning

Det förebyggande arbetet är inte ett nytt arbetssätt utan har bedrivits inom förvaltningen under en längre tid och fortsätter utvecklas framöver. Ett exempel är det socialpsykiatriska teamet som arbetar biståndslöst och möter en bred målgrupp, främst unga vuxna. Ett annat exempel är de integrerade verksamheterna, FACT och ACT som drivs tillsammans med psykosmottagningen i Malmö och arbetar enligt en modell som Malmö är först i landet med att implementera fullt ut. Nytt är att stödet har övergått från att tidigare kräva biståndsbedömning till att i enlighet med den nya socialtjänstlagen ges direkt, utan biståndsbeslut. Sedan tidigare erbjuder förvaltningen även en meningsfull vardag utan biståndsbeslut inom Handkraft samt social samvaro, återhämtning och delaktighet på centrala och lokala mötesplatser.

Inom ramen för arbetet med den nya socialtjänstlagen har funktionsstödsnämnden beslutat att även sommarkoloniverksamheten blir en biståndslös insats under sommaren 2026. Även trygghetslarm ges biståndslöst till personer över 69 år från och med 2026.

Den nya verksamheten Vägledning och stöd med drop-in möjlighet på Fänriksgatan, som startade i mars 2026, erbjuder rådgivning och tidigt stöd och arbetar mer uppsökande och motiverande. Detta arbetssätt förväntas korta handläggningstider och kommer följas systematiskt för att säkerställa en effektiv resursanvändning som svarar mot invånarnas faktiska behov.

Även satsningen med socialrådgivare ute på mötesplatser och ambassadörsverksamheten verkar i linje med intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Att professionalisera mötesplatser med andra kompetenser bidrar till en mer kunskapsbaserad socialtjänst och samtidigt möjliggör ett mer förebyggande arbetssätt. Inför 2027 finns behov av att säkerställa långsiktiga förutsättningar för denna funktion, samt att vidareutveckla samverkan med socialpsykiatriskt team och Vägledning och stöd i syfte att stärka en sammanhållen och effektiv stödstruktur.

Det handlar om livet

Suicid och suicidförsök utgör fortsatt en betydande folkhälsoutmaning, med stort mänskligt lidande och omfattande samhällskostnader. Den nationella strategin tydliggör att suicidprevention ska stärkas och integreras i ordinarie verksamheter, vilket innebär ett utökat och förtydligat ansvar för funktionsstödsnämnden inför 2027.

Strategin innebär att nämndens uppdrag går från att främst säkerställa stödinsatser till att i högre grad arbeta förebyggande, samordnat och kunskapsbaserat för att möta strategins intentioner. Detta medför ökade krav på tidiga insatser, samverkan, uppföljning samt arbete med delaktighet och psykisk hälsa ur ett bredare livsvillkorsperspektiv. Strategin lyfter även ett hållbart och inkluderande arbetsliv som en del av lösningen, vilket återspeglar sig i förvaltningens arbete.

I funktionsstödsförvaltningen behöver suicidprevention genomsyra kärnuppdraget, särskilt i verksamheter som möter personer med psykisk ohälsa, funktionsnedsättning och samsjuklighet. Förvaltningen har en central roll i Malmö stads suicidpreventiva arbete genom samordning, kunskapsstöd och utveckling av gemensamma arbetssätt. Dessutom har förvaltningen ansvar för att leda stadens suicidpreventiva nätverk i samverkan med berörda förvaltningar och Region Skåne, samt bidra till regionalt och nationellt utvecklingsarbete. Arbetet syftar till att säkerställa likvärdiga rutiner, stärka kompetensen och utveckla samverkan kring personer med ökad suicidrisk.

Samsjuklighetsreformen

Samsjuklighetsreformen innebär en förskjutning mot en mer sammanhållen och integrerad vård- och stödstruktur gällande personer med skadligt bruk eller beroende i kombination med annan psykiatrisk problematik. Regionen får ansvar för behandling av psykiatri och beroende medan stöd i vardagen förväntas fortsatt vara ett kommunalt ansvar. För funktionsstödsnämnden innebär detta ett förtydligat ansvar för sociala stödinsatser, med ökade krav på samverkan, samordning och sammanhållna vårdkedjor. Reformen kräver att resurser, kompetens och arbetssätt utvecklas för att säkerställa tidiga, uppsökande och behovsanpassade insatser för målgruppen med samsjuklighet.

Förvaltningen har redan påbörjat denna förflyttning genom etablerade arbetssätt såsom ACT och FACT, vilka idag utgör en del av den ordinarie strukturen. Framåt finns behov av att ytterligare förfinas samverkan, såväl internt som med arbetsmarknads- och socialförvaltningen och hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen, för att säkerställa att Malmöborna möts av ett koordinerat stöd.

För att säkra rätt resursfördelning och insatser i linje med reformen kommer förvaltningen genomföra en kartläggning av målgruppens omfattning och specifika behov av vardagsstöd som ett led i det fortsatta samverkansarbetet.

Nästa steg för en god och nära vård

Det pågående arbetet för omställningen till en god och nära vård innebär att de processer som är påbörjade och implementerade behöver fortsätta och nya tillkomma.

Under hösten 2026 förväntas beslut om en gemensam strategi för god och nära vård för Skånes samtliga kommuner och Region Skåne fattas. Strategin kommer sannolikt att visa på behov av nya samarbetsformer och arbetssätt vilket kommer att kräva resurser. I vilken omfattning de statsbidrag som fördelas av Socialstyrelsen kommer att fylla resursbehovet är osäkert.

Inom ramen för jämlik hälsa och nära vård arbetar förvaltningens hälso- och sjukvårdsverksamhet (HS-enheten) för att förstärka sin roll som stödjande kraft runt kärnverksamheten. Sedan hösten 2025 arbetar HS-enheten i tvärprofessionella team bestående av undersköterska, sjuksköterska,

arbetsterapeut och fysioterapeut för att skapa en helhet runt Malmöbon utifrån olika kompetenser och på så sätt öka samverkan med fokus på person i stället för diagnos. Genom det gemensamma hälso teamet och ett stärkt samarbete mellan verksamheten och HS-enheten blir stödet till den enskilde proaktivt i stället för reaktivt med fokus på hälsofrämjande och förebyggande insatser, med målet att fånga upp tidigare tecken på ohälsa.

Arbets sättet är ett viktigt verktyg för att gemensamt lyckas med implementeringen av Nära vård. Samtidigt utvecklas ett strukturerat samarbete med den regionala primärvården. Exempelvis har den regionala primärvården enligt "Avtal för Vårdcentral i Hälsoval Skåne" ett uppdrag att genomföra riktade årliga hälsoundersökningar avseende somatisk hälsa samt ge råd om levnadsvanor gällande nämndens målgrupper. Antalet hälsoundersökningar har ökat från 75 till 498 sedan 2023 medan antalet fysisk aktivitet på recept har ökat från fem till 27 stycken från 2024 till 2025 och förväntas bli 100 under 2026.

Stöd hela livet

Nämndens målgrupper har ofta insatser genom hela livet med fysiska och psykiska förutsättningar som förändras med tiden. Detta kräver att stöddinsatser, arbets sätt, och lokalutformning är följsamma och förändras i takt med individen. Detta kräver också bred och djup kompetens hos medarbetare och chefer för att möta kärnuppdraget genom hela brukarens liv från barndom, mitt i livet och till ålderdom.

Förvaltningen arbetar för att förstärka strukturen för ett samordnat helhetsperspektiv i syfte att säkra kvalitet i kärnuppdraget för den enskildes alla skeden i livet, där allt från förebyggande insatser och myndighetsutövning till stöd i verksamheten och hälso- och sjukvård såväl som anhörigperspektivet ingår.

Barn och unga

Förvaltningen ser över det övergripande arbetet med barn och unga både internt och när det gäller samverkan med andra förvaltningar i staden, Region Skåne och andra aktörer. Detta kommer vara vägledande för förvaltningens fortsatta samordning kring barn och unga 2027. Det är av vikt att en barnsamordnare med ett förvaltningsövergripande uppdrag håller samman arbetet och säkerställer interna informationskanaler samt bygger hållbara nätverk kring barn och unga i förvaltningen. Förväntade effekter av en förstärkt samordning i form av barnsamordnare är bland annat att organisatoriska mellanrum förhindras, parallella processer förebyggs och resurser används på ett hållbart sätt, insatser kvalitetssäkras och barn och ungas rättigheter stärks.

För att möta barns och deras familjers behov på bästa möjliga sätt kommer nämnden fortsätta utveckla de avlastande insatserna, stärka stödet till anhöriga och arbeta förebyggande för tryggare och mer likvärdiga uppväxtvillkor.

Utvecklingen av det familjeorienterade boendestödet fortsätter, med målet att vårdnadshavare med psykisk funktionsnedsättning får ett fungerande liv inom sina livsområden och att barnen därigenom får goda uppväxtvillkor. Det är även av vikt att tidiga signaler om behov fångas upp i samverkan med andra aktörer, såsom skola och socialtjänsten, för att möjliggöra tidiga och samordnade insatser. Samverkan kan i flera fall vara avgörande för att förebygga mer omfattande stödbehov över tid.

Korttidsvistelse enligt LSS är i många fall en viktig förebyggande insats, särskilt om den utformas efter den enskildes och anhörigas behov och förutsättningar. Fokus ligger fortsatt även på att skapa bättre möjlighet för familjer att förlägga sina beviljade dagar på ett sätt som bättre möter deras behov. Även insatser som helgvistelse och sommarkollo är uppskattade av både barn och deras anhöriga samtidigt som de är kostnadseffektiva. Vid en ökad efterfrågan möts den upp med en utökning av dessa insatser. Nämnden utreder möjligheten att erbjuda kolloverksamhet även till personer mellan 18 och 21 år. Avlastande insatser som möter familjernas behov har möjlighet att i vissa fall motverka att beslut om boende till barn och unga blir nödvändigt.

Antalet barn och unga med LSS-boende är relativt litet samtidigt som behovet av nya platser ökar för varje år. Mellan 2025 och 2026 har det skett en ökning av antalet barn från 20 till 24 och bedömningen är att 27 personer har LSS-boende för barn och unga 2027. Eftersom behovet i stor utsträckning är beroende av individuella omständigheter präglas dock prognosen av osäkerhet. Samtidigt är varje brukare förenad med stora kostnader, särskilda lokalbehov och specialiserad personalkompetens, vilket försvårar planeringen. En faktor som i hög grad påverkar tillgången till platser för målgruppen är bristen på lämpliga boendeplatser för de ungdomar som på grund av sin ålder behöver flytta ifrån barnboende till ett boende för vuxna.

Mitt i livet

Boendestöd och daglig verksamhet är två insatser som en lägre andel invånare i Malmö tar del av jämfört med rikssnittet. Insatserna har däremot ökat kraftigt i Malmö de senaste åren och prognostiseras fortsatt öka framöver. Samma trend konstateras även nationellt enligt Socialstyrelsens lägesrapport 2026 "Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning".

Antalet brukare som har insatsen boendestöd enligt socialtjänstlagen beräknas till 1 030 i snitt per månad 2027, en ökning med 13 procent jämfört med utfallet 2025 och med drygt 6 procent jämfört med prognosen för 2026. Volymökningen inom boendestöd förklaras delvis av ett växande behov av insatsen, men också av att insatsen visar goda resultat varför den i högre utsträckning beviljas för att förebygga mer omfattande insatser. För att kunna möta upp insatsen med rätt resurs och kunna följa individens behov över tid planeras införandet av nivåer inom boendestödet.

Ett långsiktigt utvecklingsarbete med fokus på ett digitalt boendestöd pågår. Vidare kommer en utveckling av nuvarande verksamhetssystem att bidra till att säkerställa underlag till en ändamålsenlig styrning och ledning av verksamheten.

När det gäller en eventuell hantering av boendestöd som en biståndslös insats kommer detta att förädlas av en utredning framöver.

De senaste åren har det skett förändringar mellan personkretstillhörigheterna inom insatsen bostad med särskild service LSS för vuxna, där antalet personer tillhörande personkrets 3 minskat medan antalet tillhörande personkrets 1 har ökat. Detta beror bland annat på att fler personer med ett begränsat behov av stöd erbjuds andra insatser, till exempel boendestöd enligt socialtjänstlagen. Förändringen leder till att det totala antalet personer med insatsen inte ökar mellan åren samtidigt som behovet av platser i gruppboendestäder till enskilda med ett högre behov av stöd blir större.

Över tid har brukarsammansättningen därmed förändrats och en större andel brukare har behov av mer resurser. Det kontinuerliga arbetet med ombedömning av stödbehovet hos målgruppen visar en successiv ökning av behovsnivåerna inom samtliga personkretsar. Samtidigt utgör målgruppen med störst behov av stöd inom bostad med särskild service enligt LSS en fortsatt ekonomisk utmaning för nämnden. Det förhållandevis låga antalet brukare tillhörande denna målgrupp står för en betydande del av den totala nettokostnaden för insatsen. Påverkan på nämndens ekonomi ökar efterhand som enskilda med ett utökat behov av stöd flyttar från LSS-boende för barn och unga till boende för vuxna.

Utöver en växande målgrupp med särskilt stort behov av stöd och en successiv ökning av behovsnivåerna överlag, utgör boendestrukturen med många små enheter ytterligare en faktor som är kostnadsdrivande för verksamheten. En översyn av de olika boendenas förutsättningar, arbetet med boendekarriär och mer målgruppsanpassade boenden är delar av det långsiktiga arbetet.

Under 2026 och 2027 pågår även en utveckling av boendeanvisningsprocessen i syfte att stärka rättssäkerheten, öka träffsäkerheten i matchning samt säkerställa skyndsam och hållbar verkställighet av beslut enligt LSS och SoL. Utvecklingsarbetet ska leda till en tydlig ansvarsfördelning mellan myndighetsutövning, anvisning och utförande verksamhet, införandet av en strukturerad behovsprofil och riskanalys inför varje placering. Detta för att bättre säkerställa matchningen, skapa en kulturförflyttning till gemensam beredning som grundas i genomförbarhet i stället för urval av individ samt möjliggöra en systematisk uppföljning av ledtider, avbörjande och sammanbrott.

Volymökningen inom daglig verksamhet LSS förklaras av att antalet avgångselever i den anpassade gymnasieskolan ökar. Även ett inflöde av vuxna tillhörande målgruppen som möter svårigheter att närma sig den ordinarie arbetsmarknaden sker, men i mindre omfattning än tidigare. Den

snabbast växande gruppen inom daglig verksamhet i Malmö är brukare tillhörande personkrets 1 med psykisk ohälsa, en ny målgrupp som kräver anpassningar mot en mer uppsökande och vägvisande verksamhet.

2027 bedöms antalet deltagande i daglig verksamhet uppgå till 1 108 i snitt per månad, en ökning med drygt 6 procent jämfört med utfallet 2025 och med drygt 3 procent jämfört med prognosen för 2026. Utvecklingsarbetet "DV 2030" som verksamheten bedrivit de senaste åren har möjliggjort att efterfrågan delvis mötts inom befintlig verksamhet i brist på lämpliga lokaler till utbyggnad. Den fortsatta volymutvecklingen leder dock till ett behov av nya verksamheter för att möta efterfrågan de kommande åren. Samtidigt fortsätter arbetet för att, där det är möjligt, främja inriktningen mot anställning i stället för daglig verksamhet för målgruppen.

Inom daglig verksamhet såväl som inom socialpsykiatri bedrivs aktiviteter där produktion och försäljning ingår som en pedagogisk del av verksamheten och som i många fall är arbetsinriktade. Verksamheterna fungerar som ett steg i progressionen mot mer självständiga former av sysselsättning, exempelvis enskild plats eller andra arbetslivsnära insatser.

De föreslagna förändringarna i konkurrenslagstiftningen innebär att offentlig säljverksamhet kan komma att granskas och begränsas i större utsträckning än idag. Om lagförändringarna leder till att verksamheter med säljinslag behöver avvecklas eller kraftigt begränsas blir konsekvensen att verksamheten i större utsträckning övergår till interna eller simulerade aktiviteter. Detta kommer att påverka negativt såväl ekonomin som deltagarnas motivation, delaktighet och möjligheten att utveckla arbetslivsnära färdigheter.

Äldre

Medellivslängden för personer med intellektuell funktionsnedsättning har ökat markant de senaste decennierna och med detta har även antalet äldre med LSS-beslut i Malmö ökat. Den procentuella andelen äldre inom LSS är högre i Malmö än i övriga Sverige och gruppen fortsätter att öka.

Funktionsstödsnämnden har initierat ett utvecklingsarbete för att förbättra förutsättningarna för målgruppen. Satsningen går under namnet Att leva som andra – Att åldras som andra och den omfattar flera områden, bland annat hälsofrämjande insatser, riktad kompetensutveckling för stödpersonal och legitimerade hälso- och sjukvårdsprofessioner samt utveckling av lämpliga boendialternativ.

Syftet med arbetet är att motverka risken att goda levnadsvillkor urholkas i praktiken för en växande grupp genom en försämrad livskvalitet, otillräcklig vård och omsorg och begränsad självbestämmanderätt. Samtidigt motverkar satsningen faktorer som påverkar organisationen negativt, såsom brister i kompetensutvecklingen, ineffektivitet och inte minst ökade kostnader över tid. På samma sätt som för målgruppen barn och unga förväntas en förstärkt samordning av arbetet med hjälp av en äldresamordnare ge positiva organisatoriska och ekonomiska effekter samt bidra till att äldres rättigheter stärks och stödet anpassas utifrån behov.

En del av utvecklingsarbetet handlar om boenden för äldre och andra delar berör till exempel sysselsättning, social samvaro, stöd till verksamheterna, förebyggande arbete och kompetensutveckling för att säkerställa kvalitet i kärnuppdraget för målgruppen äldre. Arbetet kommer att utvärderas och vid behov ställas om över tid.

Inom ramen för utvecklingsarbetet påbörjades under 2025 en planering för uppstart av ett boende med inriktning mot äldre brukare. Boendet planeras tas i bruk under andra hälften av 2026 och verksamheten kommer bedrivas som ett serviceboende enligt LSS 9§9. Beslut i kommunstyrelsen förväntas senare under året. Lokalens och verksamhetens finansiering kommer ersättas enligt kommunens tilldelningsmodell för LSS-utbyggnad.

Personlig assistans

En ekonomisk utmaning som består 2027 och de kommande åren är utvecklingen inom personlig assistans, en insats där målgruppen består av såväl barn och unga som vuxna personer.

Ökade volymer inom personlig assistans enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) i kombination med en växande skillnad mellan löneutvecklingen för personliga assistenter och statens ersättningsnivåer skapar kostnadsökningar som nämnden inte kan påverka. Eftersom statens planerade övertag av huvudmannaskapet blir kraftigt försenat kvarstår ansvaret på nämnden under flera år framöver.

Funktionsstödsnämnden har på uppdrag av kommunfullmäktige analyserat volym- och kostnadsutvecklingen inom personlig assistans under perioden 2020–2025 med särskilt fokus på sambandet mellan utvecklingen och genomförda lagändringar. Utredningen belyser dels utvecklingen inom insatsen i sin helhet, dels särskilt för var och en av de tre delarna, det vill säga kommunens betalningsansvar för de första 20 timmarna i veckan av personlig assistans enligt SFB, utredning och finansiering av all personlig assistans enligt LSS samt det kommunala utförandet av personlig assistans enligt både LSS och SFB.

Analysen visar att antalet ärenden med statlig assistansersättning enligt SFB har ökat, samtidigt som osäkerheten kring Försäkringskassans beslut och retroaktiva fakturering försvårar prognos- och budgetarbetet. Parallellt har antalet brukare med personlig assistans enligt LSS minskat. Efter lagändringarna 2023 skedde dock en kraftig ökning av antalet beviljade assistanstimmar per ärende, en trend som började avta hösten 2025. Den kommunala utförarverksamheten för personlig assistans visar samtidigt återkommande negativa budgetavvikelser, främst till följd av att den statliga schablonersättningen inte täcker de faktiska kostnaderna för utförandet. En förändring som bedöms påverka ytterligare den kommunala utföraren framöver, när det gäller både verksamhet och ekonomi, är det nya PAN-avtalet (personligt anmodad) med ikraftträdande den 1 april 2026.

Volymutvecklingen framöver när det gäller personlig assistans samt dess påverkan på nämndens ekonomi är svårbedömda. Volymerna inom personlig assistans LSS och SFB påverkas av lagändringar som

funktionsstödsnämnden inte har någon kontroll över. Ett framtida förstatligande av den personliga assistansen i sin helhet kan dock leda till förändrade ekonomiska förutsättningar, samtidigt som det statliga övertagandet förväntas bli försenat med flera år. Detta innebär att nämnden, under en längre tid framöver, i sin interna budgetram behöver tilldela utökade ekonomiska resurser till insatsen.

Kompetensförsörjning

Ett ökande brukarantal, ett större antal brukare med komplexa behov och den demografiska utvecklingen i Malmö, i kombination med personalomsättning och pensionsavgångar gör att funktionsstödsnämnden står inför fortsatta kompetensförsörjningsutmaningar. Under 2027 kommer arbetet med att attrahera, behålla och utveckla nödvändig kompetens hos medarbetarna förstärkas ytterligare i syfte att öka nämndens förmåga att möta Malmöbornas behov på ett resurseffektivt och ändamålsenligt sätt. Förvaltningen behöver även stärka arbetet med att attrahera framtida arbetskraft genom samverkan med utbildningsaktörer, praktikplatser, introduktionsinsatser och utveckling av förvaltningens arbetsgivarvarumärke.

Kompetensutveckling och lärande arbetsplats

Under 2027 fortsätter kompetensutvecklingssatsningen nämnden gör inom Yrkesresan funktionsstöd, ett nationellt kompetensutvecklingsprogram för medarbetare och chefer inom socialtjänstens funktionshinderområde. Målet är att 50 procent av förvaltningens brukarnära medarbetare påbörjar Yrkesresan under 2026 och slutför satsningen 2027 medan resterande 50 procent påbörjar under 2027. För att detta ambitiösa kompetenslyft ska få hållbar effekt över tid och fortsätta erbjudas krävs ett fortsatt betydande tillskott av resurser – både ekonomiskt, organisatoriskt och personellt. Förvaltningen avsätter tid för utbildningsinsatser, säkerställer tillgång till vikarier för att upprätthålla den dagliga omsorgen och anpassar lokaler för att skapa goda förutsättningar för lärande.

Demografiska förändringar, inte minst en ökande andel äldre brukare, medför förändrade och mer komplexa kompetensbehov som kräver riktade kompetensutvecklingsinsatser. Ett språkrav inom äldreomsorgen införs i socialtjänstlagen från 1 juli 2026 och innebär att arbetsgivare blir skyldiga att säkerställa att personalen har relevanta kunskaper i svenska språket för att kunna kommunicera, dokumentera och larma säkert. Målet är högre kvalitet och trygghet för de äldre. Mot bakgrund av språkravet i den nya socialtjänstlagen behöver förvaltningen även fortsätta vidareutveckla det språkstödande arbetet för att säkerställa att medarbetare har tillräckliga språkliga förutsättningar att utföra sitt uppdrag med kvalitet och rättssäkerhet.

Funktionsstödsförvaltningen bedriver sedan 2024 Språkresan, vilket är ett strukturerat språkutvecklingsarbete med syfte att stärka medarbetares kunskaper i svenska språket. Bakgrunden till satsningen är identifierade behov kopplade till bristande språkkunskaper, vilket påverkar såväl intern

kommunikation som dokumentation och kvalitet i verksamheten.

Inom ramen för satsningen har en organisation etablerats bestående av språkombud samt språkombudsutbildare. Utbildarna fungerar som mentorer och säkerställer att språkutvecklingsarbetet implementeras och anpassas efter verksamheternas behov.

Satsningen på språkutveckling bidrar till att stärka medarbetares förutsättningar att utföra sitt arbete, förbättrar kvaliteten i dokumentationen samt ökar tydligheten i kommunikationen. Sammantaget skapar detta bättre förutsättningar för en rättssäker och kvalitativ verksamhet, vilket i förlängningen gynnar både medarbetare och brukare.

Mot bakgrund av de identifierade behoven och de positiva resultat som redan kan ses i ett tidigt skede bedöms det angeläget att fortsatt prioritera och utveckla språkutvecklingsarbetet inom ramen för budget 2027.

För att skapa bättre förutsättningar för kompetensutveckling av medarbetare krävs utbildningslokaler samt pedagogisk utrustning som sängar, liftar, vårdockor, med mera. Funktionsstödsförvaltningen ser också stora möjligheter i att utveckla användningen av VR-pedagogik och verklighetsnära lärande som verktyg för kompetensutveckling för brukarnära medarbetare då detta kan bidra till både ökad kunskap och förståelse. VR-pedagogik kan också användas till kompetensutveckling för chefer exempelvis inom områden som arbetsmiljö, hot och våld och svåra samtal. Användandet av VR vid rekrytering och introduktion i syfte att skapa en bättre förståelse för kärnuppdraget har också utforskats inom förvaltningen med positiva resultat och för att få större utväxling i arbetet finns det behov av att förstärka dessa satsningar.

Förvaltningen har även för avsikt att utforska ett mer systematiskt arbete med kompetenskartläggning i syfte att kunna nyttja och vidareutveckla medarbetares kompetens på ett mer strategiskt sätt.

När det gäller kompetensutveckling för legitimerad personal arbetar HS-enheten i nuläget partsgemensamt med frågan om hur specialistutbildade medarbetares kompetens nyttjas på bästa sätt i verksamheten. Parallellt med detta är en plan för kompetensutvecklingen i sin helhet inom HS-enheten under framtagande, utifrån de behov som patienterna har. Verkställandet av planen kommer att kräva resurser, i vilken omfattning är i dagsläget osäkert. Förvaltningen ser även behov av att kompetensutveckla andra funktioner som exempelvis utvecklingssekreterare i processledning för att möta den omställning förvaltningen befinner sig i.

En trygg och säker arbetsmiljö

För att stärka förutsättningarna för kvalitet i kärnuppdraget och som en del i förvaltningens arbete med kompetensförsörjning behöver arbetet med en trygg och säker arbetsmiljö fortsatt utvecklas. Detta innefattar att stärka arbetsplatsernas säkerhetskultur samt att utveckla medarbetares förmåga att hantera och förebygga risksituationer kopplade till våld och hot i verksamheten.

En god och strukturerad introduktion för nya medarbetare är en central del i detta arbete, där kunskap om uppdrag, förhållningssätt och säkerhetsrutiner tidigt etableras. Tillsammans med kontinuerlig utbildning och övning bidrar detta till en gemensam grund för ett professionellt bemötande i utmanande situationer.

Detta stärker medarbetarnas förutsättningar att agera tryggt och professionellt i mötet med personer i affekt, vilket i sin tur bidrar till en god arbetsmiljö och hög kvalitet och patientsäkerhet i verksamheten för nämndens målgrupper.

Lärande arbetsplats för chefer

Cheferna har en nyckelroll i att säkerställa kvalitet, arbetsmiljö och kompetensförsörjning i verksamheten. Förvaltningen behöver därför fortsatt stärka chefers förutsättningar att utöva ett hållbart och ändamålsenligt ledarskap med tillgång till verksamhetsnära stöd och organisatoriska strukturer som möjliggör ett närvarande ledarskap.

Förvaltningen ska fortsatt utvecklas som en lärande arbetsplats där kontinuerligt lärande, erfarenhetsutbyte och systematisk kompetensutveckling är en integrerad del av verksamheten.

Under 2027 fortsätter förvaltningen att prioritera utvecklingen av chefers förutsättningar, inklusive strukturerad introduktion för nya chefer och kompetensutveckling för befintliga chefer. Verksamhetsanalyser genomförs med fokus på chefers organisatoriska förutsättningar och uppdragets hållbarhet.

Ett hållbart och attraktivt chefsuppdrag är en förutsättning för långsiktig kompetensförsörjning, stabilitet i verksamheten samt god arbetsmiljö och hög kvalitet.

Förutsättningar för att behålla kompetens

Ett hållbart arbetsliv är en central förutsättning för att behålla kompetens över tid. Arbetet med friskfaktorer, organisatorisk och social arbetsmiljö samt hållbara chefs- och medarbetaruppdrag behöver därför fortsatt prioriteras. Sammantaget syftar dessa insatser till att stärka förvaltningens långsiktiga förmåga att både attrahera, utveckla och behålla kompetens i en tid av omfattande förändring.

Det är angeläget att ta ett samlat grepp kring senior arbetskraft som en del av kompetensförsörjningen. Förvaltningen behöver skapa förutsättningar för ett längre och hållbart arbetsliv genom flexibilitet, anpassade arbetsuppgifter och ett fortsatt fokus på arbetsmiljö. Senior kompetens bör tas tillvara mer systematiskt, exempelvis genom mentorskap och kunskapsöverföring till nya medarbetare. Tillämpningsriktlinjer av förmånsmodeller för flexibel avgång ska arbetas fram kopplat till förvaltningens gapanalys.

Digitalisering med fokus på kärnuppdraget

Funktionsstödsnämndens verksamhet är bred och komplex. Digitalisering och välfärdsteknik skapar stora möjligheter att utveckla verksamheten och stärka Malmöbornas möjligheter att få ett likvärdigt och tillgängligt stöd. Digitalisering är därför ett av förvaltningens fem prioriterade områden.

Arbetet med digitalisering ska bidra till att resurser används effektivt, att medarbetarnas arbetsmiljö förbättras och att mer tid kan läggas på kärnuppdraget och arbetet nära brukarna. Samtidigt ska digitala lösningar skapa konkret nytta för brukare genom ökad tillgänglighet, kvalitet och service.

Arbetet med välfärdsteknik bedrivs som ett program under perioden 2025–2027, medan förvaltningens övergripande plan för digitalisering sträcker sig till 2031. Processplanen för digitalisering omfattar aktiviteter inom områdena nytt verksamhetsstöd, välfärdsteknik och e-tjänster, AI, data och statistik samt utveckling av befintliga digitala förmågor och resurser.

Verksamhetsstödet utgör kärnan i förvaltningens digitala systemstöd och ska säkerställa dokumentation, kvalitet och uppföljning i kärnuppdraget. Det omfattar bland annat myndighetsutövning, journalföring inom hälso- och sjukvård, social dokumentation, utförarinsatser och förebyggande arbete.

Tillsammans med hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen pågår behovsinventering och kravställning inför upphandling av ett nytt verksamhetsstöd för vård- och omsorgsområdet. Arbetet fokuserar på användbarhet, flexibilitet och minskad administration i en verksamhet med många olika målgrupper och arbetssätt. Målet är stödjande systemlösningar som automatiserar administrativa moment och frigör tid och kompetens för arbete nära brukarna. Upphandlingen beräknas pågå till och med delar av 2028, varefter införandet sker stegvis utifrån upphandlingens resultat.

Området välfärdsteknik och e-tjänster har fokus på brukarnytta, tillgänglighet och service till stadens invånare. AI, data och statistik ska bidra till effektivisering, automatisering samt bättre stöd för styrning och uppföljning. Arbetet med befintliga digitala förmågor och resurser handlar om att vidareutveckla och öka användningen av de digitala lösningar som redan finns inom staden och förvaltningen.

Förändrad riskbild, ökade statliga krav och behov av strukturell förstärkning inom arbetet med välfärdsbrottslighet

Funktionsstödsnämnden bedriver sedan flera år tillbaka ett systematiskt och proaktivt arbete för att motverka välfärdsfusk, minimera risken för felaktiga utbetalningar, upptäcka oegentligheter och säkerställa rätt användning av ekonomiska resurser. Arbetet inom den kontrollgrupp för fördjupad granskning av personlig assistans som bildades 2019 resulterade i krediteringar och återkrav om 4,9 miljoner kronor mellan 2021 och 2025. Under samma period gjordes 25 anmälningar till IVO och fyra polisanmälningar.

Med hänsyn till den förändrade brottsbilden, de statliga reforminitiativen och inte minst påkopplingen till Utbetalningsmyndigheten krävs det att arbetet mot välfärdsbrottslighet får en sammanhållen och förstärkt struktur för att kunna utvecklas framöver. Nämndens arbete har förstärkts med en funktion som samordnar förvaltningens arbete i enlighet med Malmö stads handlingsplan för att förebygga välfärdsbrott, vilket bland annat innefattar att undersöka tekniska och organisatoriska lösningar för att stärka kontrollsystem och effektivisera uppföljningsarbetet. I februari 2026 skapades enheten civilsamhällsstöd och välfärdsskydd där kontrollgruppen, under det nya namnet gruppen mot välfärdsbrott, ingår. Namnbytet speglar att uppdraget har utökats från att enbart avse kontroll av personlig assistans till att omfatta arbetet mot välfärdsbrott i stort.

Funktionsstödsnämnden antog i april 2026 en intern handlingsplan för arbetet mot välfärdsbrott framtagna av gruppen mot välfärdsbrott. Uppföljning av arbetet kommer redovisas i delårsrapport och årsanalys.

De åtgärder som tas upp i handlingsplanen är grupperade i fem områden. Ett av områdena avser en riskbedömning av samtliga verksamhetsgrenar, medan andra områden avser analys av förvaltningens arbete med organisationsbidrag och med idéburet offentligt partnerskap (IOP), utbildningsinsatser, kommunikationskanaler och lämpliga samverkansytor för arbetet, respektive fortsatt implementering av stadens handlingsplan i förvaltningens arbete på kort och lång sikt. Slutligen fokuserar ett av områdena på bildandet av en ändamålsenlig organisation med en ökad och mer specialiserad kompetens inom området.

Boende för framtiden

Sedan 2020 har det totala antalet vuxna Malmöbor med särskilt boende enligt LSS minskat. Detta innebär inte ett minskat behov av stöd och service utan en förändring i behovens karaktär och komplexitet som påverkar hur behoven ska tillgodoses när det gäller såväl personella resurser som målgruppens boendemiljö.

En tydlig indikation på skiftet är att allt fler personer som tidigare hade beviljats LSS-boende i stället får stöd i form av boendestöd i det egna hemmet, eller särskilt boende enligt socialtjänstlagen. Brukare som tidigare fick sina stödbehov tillgodosedda genom LSS-boende, framför allt i service- eller satellitbostad får därmed i högre grad sina behov mötta genom andra insatser som är mindre kostnadsdrivande och samtidigt främjar människans egen kraft för ökad självständighet och delaktighet.

Parallellt har dock antalet Malmöbor som bor i gruppboendestäder ökat. Utvecklingen pekar därför inte mot en generell minskning av efterfrågan på LSS-boenden, utan mot en förändring i vilka boendeformer som efterfrågas. Brukargruppen med stora och komplexa stödbehov växer, vilket medför ett växande behov av gruppboendestäder med hög personaltäthet, specialiserad kompetens, samt hög grad av fysisk och kognitiv anpassning.

Utvecklingen innebär två huvudsakliga utmaningar. För det första behöver beståndet av LSS-boenden succesivt ställas om. Delar av service- och satellitlägenhetsbeståndet behöver anpassas, kompletteras och ersättas av boenden för personer med stora och komplexa stödbehov. Beståndet av väl lokaliserade, anpassningsbara och ändamålsenliga gruppboendestäder som kan möta de ofta mycket varierade och stora behoven hos den här växande målgruppen behöver därmed utökas de kommande åren.

För det andra behöver kompetens, arbetssätt, processer och metoder utvecklas och anpassas för att tillgodose behoven hos en brukargrupp där en växande andel har stora och komplexa behov av stöd och service, omvårdnad och hälso- och sjukvård. Ett steg i detta är formandet av mer specialiserade verksamheter som särskilt riktar sig till personer med en viss form av funktionsnedsättning eller ett visst behov av stöd. Därigenom kan specialiserad kompetens samlas och utvecklas effektivare och mer fokuserat än i verksamheter riktade till bredare målgrupper.

Som svar på det ökade behovet av gruppboendestäder, särskilt i stimulerande miljöer, har förvaltningen, tillsammans med framförallt stadsbyggnadskontoret, fastighets- och gatukontoret och serviceförvaltningen utvecklat samverkanstrukturer och arbetssätt. Genom detta närmare samarbete och kontinuerliga kunskapsutbyte är målsättningen att säkerställa att den långsiktiga planeringen av LSS-boenden möter behoven.

För att utforma adekvata arbetssätt och processer som främjar rörlighet och boendekarriär för brukare inom målgruppen genomför förvaltningen ett utvecklingsarbete. Detta har en avgörande roll för nämndens ekonomiska

hållbarhet framöver. Arbetet fokuserar dels på en intern process där en brukare kan göra "boendekarriär" inom förvaltningens eget bestånd, dels på en extern process som berör det allmänna boendebeståndet. Det kvalitativa arbetet med den enskildes boendekarriär kräver rätt resurser, vilket även framkommer i den genomlysning som extern konsult gjort av myndighetens arbete samt av anvisningsprocessen utifrån BO-LSS:s uppdrag.

Att skapa flyttkedjor kräver att det finns luft i boendebeståndet som möjliggör större rörlighet. Bland de alternativ som analyserats kan nämnas uppföljning av bostadsbeslut vid indikation på minskade eller förändrade stödbehov, start av nya boenden med exempelvis inriktning äldre eller SoL för att frigöra LSS-platser samt målgruppsanpassning av befintliga boenden för att lättare kunna ge stöd och service till brukare med omfattande stödbehov. Vidare lyfts vikten av att motivera brukare med förutsättningar för eget boende eller serviceboende att flytta ut från gruppboende samt identifiera bakomliggande orsaker till viljan att byta bostad och vilken typ av bostad de brukare som redan anmält intresse för att flytta önskar. Inom ramen för arbetet har även förslag på lösningar i form av olika scenarier tagits fram och diskuterats. För att närmare analysera och därefter fastställa vilken lösning eller kombination av lösningar som är bäst lämpad fortsätter arbetet tvärprofessionellt inom förvaltningen.

Inom ramen för utvecklingsarbetet har förvaltningen byggt upp ett koncept till digital plattform för presentation av tillgängliga LSS-boenden, Hem LSS. Syftet med den digitala plattformen är att genom bilder och en kort beskrivning av bland annat område, våningsplan och basens placering skapa bättre förberedelse inför visning och underlätta dialog mellan brukare, anhöriga och medarbetare. Målet är att möjliggöra intresse till specifika boenden för att skapa flyttkedjor. En enkät har genomförts för att undersöka om brukare har intresse av en digital plattform för LSS-bostäder. Av enkätresultatet har framkommit att en digital plattform blir ett stöd i processen samtidigt som det största behovet är en tydligare process, bättre dialog och ökat inflytande.

Arbetet har identifierat externa faktorer som begränsar processen så som högre hyreskostnader inom det allmänna boendebeståndet i jämförelse med LSS-boenden där hyrestak tillämpas samt långa bostadsköer. När det gäller arbetet med den enskildes motivation till flytt har funktionsstödsförvaltningen haft ett utbyte med Göteborg stad. Utvecklingspotential har konstaterats inom arbetssätt samt inom samarbetet med arbetsmarknads- och socialförvaltningen gällande tillgång till lägenheter och med föreningar, frivilliga organisationer och legala företrädare när det gäller förmedling av information till målgruppen.

Under 2026 tar förvaltningen fram beslutsunderlag för målgruppsanpassade boende. Beslutsunderlaget består av en behovskartläggning utifrån ett brukarperspektiv, förslag på antal målgruppsanpassade boende och inriktning, förslag på lämpliga verksamheter/lokaler att målgruppsanpassa, samt förslag på verksamheter som eventuellt kan bli barnboende.

Omställning till en förebyggande och nära socialtjänst

Nya socialtjänstlagen ställer höga krav på tillgänglighet, samarbete mellan myndigheter och andra samhällsaktörer samt tidiga och förebyggande insatser. I omställningsarbetet krävs det initialt mer resurser då ett högre inflöde av ansökningar förväntas. Samtidigt behöver satsningar som genomförs inom ramen för en mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst framöver kunna inrymmas i ordinarie budget då statsbidraget är tidsbegränsat och avser enbart omställningsarbetet. Även om fler insatser kan ges utan behovsprövning framöver, återstår ett högre krav på uppföljningar, på uppsökande insatser, på samarbete mellan förvaltningar samt generellt ökad tillgänglighet för medborgarna.

Inflödet av nya ärenden till nämndens myndighetsenhet ökar, detta framför allt inom boendestöd, daglig verksamhet och förebyggande insatser för barn och unga som till exempel korttidsvistelse. 2025 inkom 3 688 ansökningar, en ökning med 512 jämfört med 2024. Behovet av biståndsbedömda insatser bedöms fortsatt öka under 2026-2030. Även en större komplexitet i ärendena konstateras, vilket medför ett ökat behov av samordning både inom och utanför förvaltningens gränser.

För målgruppen vuxna är resurser för uppföljningar och för arbetet med tydliga formuleringar av individuella mål samt analys av i vilken utsträckning insatserna matchar det individuella behovet en förutsättning för rätt matchningar vid anvisning av boende såväl som för förvaltningens arbete med prognoser.

För att möta det ökade behovet av resurser kommer nämnden att effektivisera befintliga arbetsprocesser i enlighet med den genomlysning som genomförts kring förvaltningens myndighetsutövning och som ger förslag på möjliga effektiviseringar. En åtgärd är att genom ett förändrat arbetssätt möjliggöra en mer effektiv ärendehandläggning i enlighet med varje ärendes omfattning och komplexitet. Andra åtgärder handlar främst om digitalisering. Bland de åtgärder som utredningen föreslår kan nämnas införandet av digital ansökan med krav på intyg för vissa insatser, förbättrad information i tidiga skeden via till exempel uppdaterad webbplats för stärkt stöd till brukare och anhöriga, digitala påminnelser via SMS, använda digital brevlåda för utskick i de fall det är möjligt samt digital signering och arkivering i stället för fysisk pappershantering. Flera av åtgärderna är pågående arbete i förvaltningen eller i staden.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2027? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

En ekonomisk hållbarhet på sikt

Förvaltningen har de senaste åren genomfört ett omfattande omställningsarbete som har inneburit att tidigare kostnadsstegring har kunnat bromsas samt skapat bättre förutsättningar för att tillförsäkra att rätt resurser är på rätt plats i organisationen.

Framöver är det av stor vikt att resultatet av omställningsarbetet blir långsiktigt hållbart och att de uppnådda ekonomiska effekterna består. Samtidigt måste arbetet för att uppnå en ekonomi i balans fortsätta för att kunna motverka den negativa ekonomiska effekt som verksamhetens nuvarande och kommande utmaningar kan leda till. Fokus ligger därför såväl på en budget i balans i närtid som på mer långsiktigt strategiska bedömningar. Målet är att funktionsstödsnämndens ekonomi är hållbar på lång sikt genom en effektiv resursanvändning, planering och uppföljning inom ramen för tillgängliga medel.

Inom ramen för långsiktig ekonomisk hållbarhet fortsätter arbetet inom bemanningsplanering, samplanering mellan verksamheter och för styrning av ett växande boendestöd. Förvaltningen arbetar även för att skapa en modell för en mer långsiktig prognos. Vidare ska de interna processerna för ekonomisk uppföljning tydliggöras och förvaltningens resursfördelningsmodeller följas upp, utvärderas och förbättras.

Den nya modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden, som tar hänsyn till volymutvecklingen inom flera insatser enligt LSS och SoL, bidrar sedan budgetåret 2025 till en finansiering som stämmer bättre överens med de förändringar som sker inom nämndens målgrupper över tid. En utvärdering av modellen har ännu inte skett men för närvarande tar denna inte hänsyn till bland annat förändringar avseende insatsen personlig assistans. Tilldelning av ekonomiska medel till nämnden som hanteras inom ramen för utbyggnad av LSS-boende/boendeplatser förutsätter att vetskap om utvecklingen under det nästkommande budgetåret finns vid antagandet av budgetskrivelsen. Samtidigt kan en ökning eller minskning av antalet boendeplatser i extern regi ske under budgetåret. När det gäller minskade ekonomiska medel i budgetramen till följd av avveckling av lokaler finns svårigheter kring den omställning av lokaler som sker kopplat till

Malmöbons behov. Nämnden vill särskilt framhålla att fler LSS-boenden med färre platser i Malmö jämfört med andra kommuner, en stor andel av lokaler som inte är ändamålsändliga samt en målgrupp med ett stigande behov av stöd är kostnadsdrivande utmaningar som i hög grad påverkar nämndens ekonomi. Exempelvis genereras inom de 20 LSS-boendena med 5 platser i stället för 6 platser en extrakostnad om 11,5 miljoner kronor om året för att finansiera grundbemanningen och möjliggöra schemaläggning.

Utöver kommunbidrag har statliga medel över tid spelat en viktig roll i nämndens satsningar. Det finns ett begränsat antal statsbidrag som är riktade till nämndens målgrupper och när dessa minskar betydligt eller tas bort blir den negativa påverkan på nämndens ekonomi påtaglig. Ett exempel är statliga stimulansmedel med koppling till psykisk hälsa och suicidprevention som under flera år finansierat nämndens satsningar inom det socialpsykiatriska området. Skärpta regler för äskande av statsbidraget vid sidan av begränsade användningsområden ställer krav på att pågående satsningar ska lyftas in i ordinarie budgetram. Ett annat exempel är statsbidraget för Nära vård som kommer att upphöra inom en snar framtid då implementeringen ska vara klar under 2027.

Nedan beskrivs det behov av kommunbidrag inför 2027 som bedöms uppstå mot bakgrund av genomförd analys av nuläget såväl som prognostiserad utveckling framöver.

LSS-utbyggnad för vuxna och barn

Tabellen redovisar planerad utbyggnad och ekonomiska medel som behöver avsättas för respektive år under perioden 2027 - 2029.

Ingen avveckling av LSS-boendeplatser planeras under 2026, därmed redovisas ingen helårseffekt för avveckling 2027.

Tabell för utbyggnad 2027 till 2029

2027	Preliminärt startdatum	Kostnad 2027	Helår (mnkr)	Antal platser
Käglinge 11:3	2027-09-01	11,0	33,0	4
LSS-platser barn	2027-01-01	13,0	13,0	2
Totalt 2027		24,0	46,0	6
2028	Preliminärt startdatum	Kostnad 2028	Helår (mnkr)	Antal platser
Byskolan 1 Rosengård (Västra Skrävlinge)	2028-02-01	11,4	12,4	6
Husie 172:386	2028-09-01	4,1	12,4	6
LSS-platser barn			0,0	0
Totalt 2028		15,5	24,8	12
2029	Preliminärt startdatum	Kostnad 2029	Helår (mnkr)	Antal platser
Louisedal 1	2029-05-01	8,3	12,4	6
Tygelsjö 44:2	2029-05-01	18,7	28,0	4
LSS platser barn	2029-01-01	13,0	13,0	2
Bikupan Ängshaga (barn och unga)	2029-09-01	7,7	23,0	3
Totalt 2029		47,6	76,4	15

För 2027 planeras ett nytt LSS-boende för vuxna i egen regi med 4 lägenheter, med inriktning personer med särskilt behov av stöd där boende samlokaliseras med daglig verksamhet. Beräknad kostnad avser enbart boendedelen. I slutet av 2026 uppskattas antalet barn uppgå till 25 och det finns behov av ytterligare 2 platser för 2027.

För år 2028 planeras två nya boenden i egen regi för vuxna med 6 platser per boende. Inget behov av nya platser för barn och unga bedöms uppstå 2028.

För år 2029 planeras två nya boenden för vuxna med 6 respektive 4 platser samt ett LSS-boende för barn och unga med 3 platser. Då behovet av LSS-boende till barn och unga bedöms vara 5 platser 2029 krävs det finansiering för ytterligare 2 platser.

Personlig assistans

Som det framgår av utredningen "Volym- och kostnadsutveckling inom insatsen personlig assistans" ökade nämndens nettokostnad för insatsen i sin helhet med drygt 79 miljoner kronor eller 28 procent under perioden 2020 – 2025. Under samma period skedde en ökning av budgetmedel som nämnden tilldelade insatsen med 85 miljoner kronor eller 31 procent. Kostnadsutvecklingen ledde till negativa budgetavvikelser trots nämndens årliga interna omfördelningar av ekonomiska medel till insatsen. Nämnden vill framhålla att fortsatta omfattande omfördelningar inom befintlig budgetram i syfte att finansiera utvecklingen inom personlig assistans kan leda till negativa effekter inom övrig verksamhet samtidigt som en ekonomisk obalans för nämnden som helhet kvarstår, helt utan möjlighet att påverka.

Nämnden bedömer att det krävs en annan hantering när det gäller tilldelningen av kommunbidrag till funktionsstödsnämndens budgetram 2027 och de kommande åren, så att ett tillskott av ekonomiska medel kompenserar utmaningarna inom personlig assistans.

Mot bakgrund av den beskrivna oförutsägbarheten som präglar volymutvecklingen, vid sidan om framtida reformers osäkerhet, både i omfattning och tidsmässigt, framhåller nämnden en egen budgetram med resultatbefrielse för den personliga assistansen enligt SFB som avser det kommunala betalningsansvaret för de första 20 assistanstimmarna i veckan.

Daglig verksamhet

Till följd av brist på lämpliga lokaler har färre nya dagliga verksamheter än planerat kunnat starta de senaste åren. Över tid har efterfrågan delvis kunnat mötas med en optimering av befintliga lokaler, insatsplanering och bemanningsplanering för ett bättre överensstämmande med deltagarnas behov i stället för utbyggnad. Samtidigt kvarstår utmaningen att verkställa beslut i den omfattning som efterfrågas. Den ackumulerade bristen på nya verksamheter leder till ett behov av utbyggnad inom daglig verksamhet som beräknas till 26 miljoner kronor 2027.

Volymutvecklingen inom daglig verksamhet finansieras årligen med tillskott i budgetramen enligt den nya modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden. Nämnden vill framhålla att det finns en osäkerhet kring i vilken omfattning tilldelningsmodellen, som ännu inte är utvärderad, kan möta upp det ackumulerade behovet av utbyggnad inom daglig verksamhet det kommande budgetåret.

En annan utmaning är att arbetsnärmande insatser för nämndens målgrupper som bedrivs inom daglig verksamhet LSS och inom socialpsykiatri kan påverkas av den nya lagen om offentlig säljverksamhet (LOS) som föreslås träda i kraft sommaren 2026. Detta eftersom LOS medför större möjligheter att ingripa mot offentlig säljverksamhet som kan påverka förutsättningarna för privata aktörer att bedriva verksamhet på marknaden.

Daglig verksamhet LSS sysselsätter cirka 150 deltagare i verksamheter som bedriver någon form av försäljning. Även den öppna verksamheten Holmgången bedriver säljverksamhet och samtidigt sysselsätter personer tillhörande nämndens målgrupp. Det är i dagsläget oklart om och i så fall i vilken omfattning nämndens målgrupp kommer undantas från de skärpta kraven i den nya lagen. En tillämpning av dessa krav bedöms leda till såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska konsekvenser för nämnden.

Rätt kompetens och ökad professionalisering

Arbetet med Yrkesresan kommer fortsätta 2027. Satsningen är långsiktig och kommer att säkerställa förutsättningarna för en strukturerad introduktion och kontinuerlig kompetensutveckling för medarbetare och chefer i brukarnära arbete. Även arbetet med satsningarna på språkkompetens för att tillgodose en förbättrad, god och enhetlig språknivå i verksamheten fortsätter 2027. Att i kompetensutvecklingsarbetet ta del av digitala möjligheter såsom VR skapar nya effektiva lösningar.

En tilläggsbudget om 7 miljoner kronor som nämnden erhållit 2026 tillsammans med statliga medel för Äldreomsorgslyftet bidrar till finansieringen av årets kompetenshöjande satsningar. Även för 2027 är bedömningen att det finns behov av utökade budgetmedel om 7 miljoner kronor för att fortsätta det långsiktiga arbetet med att tillförsäkra kompetensutvecklingen inom nämndens verksamhet.

Antalet och andelen medarbetare som uppnår pensionsålder ökar såväl i Malmö stad som i funktionsstödsförvaltningen. För att tillförsäkra kompetensförsörjningen i nämndens verksamheter behöver förvaltningen skapa förutsättningar för ett längre och hållbart arbetsliv. I detta syfte har flera förmånsmodeller som riktar sig till medarbetare som närmar sig pensionsavgång tagits fram. En osäkerhetsfaktor framöver är den ekonomiska effekt som föreslagna pensionsmodeller kommer att generera.

Främjande och förebyggande insatser, samverkan med civilsamhället och förstärkning av arbetet mot välfärdsbrottslighet

Nämnden intensifierar sitt hälsofrämjande och förebyggande arbete riktat mot sina målgrupper, inte minst för att kunna möta de förändringar som förväntas i och med omställningen till den nya socialtjänstlagen.

Statliga stimulansmedel inom området psykisk hälsa och suicidprevention har de senaste åren varit avgörande för att möta upp Malmöbornas behov av socialpsykiatrins biståndslösa insatser och utveckling av integrerad verksamhet. För att kunna upprätthålla de goda resultat som satsningar inom det socialpsykiatriska området lett till samt fortsätta arbetet med biståndslösa, förebyggande insatser som den nya socialtjänstlagen förespråkar finns det behov av ett utökat kommunbidrag. Kommunbidraget avses ersätta tidigare finansiering med statsbidrag av insatser inom bland annat sysselsättningsverksamheten Handkraft, mötesplatserna Nydala och Vänkretsen samt de integrerade verksamheterna NIP-team, FACT-team och FACT-ung.

Avlösning, ledsagning och kontaktperson är andra insatser som på ett kostnadseffektivt sätt erbjuder stöd till barn och vuxna såväl som till föräldrar och anhöriga och förebygger behovet av mer omfattande och kostsamma insatser på sikt. Särskilt inom insatsen kontaktperson förutspås en utveckling med kraftigt ökade volymer framöver, vilket bland annat innebär behov av personella resurser som arbetar för en adekvat matchning mellan den enskilde och uppdragstagaren och som möjliggör kvalitativa satsningar där pedagogik, stöd och uppföljningar sker. Vidare behöver även det förebyggande arbetet som riktar sig till vuxna personer utvecklas.

I samband med arbetet för att anpassa nämndens verksamhet till kraven i nya socialtjänstlagen finns stora möjligheter att ytterligare utveckla samverkan med civilsamhället. Nämnden ser även lokal utveckling som en möjlighet att stärka kärnverksamheten och det förebyggande arbetet samt som ett stöd för att anpassa nämndens insatser till lokala förutsättningar och nå relevanta samverkanspartners i stadens olika geografiska delar. Inom ramen för samverkan med civilsamhället spelar organisationsstödet som nämnden årligen delar ut till föreningar och organisationer en viktig roll för att tillförsäkra att föreningarnas arbete utvecklas och fortsätter komma målgruppen till gagn.

För att nämnden, under 2027 och framöver, ska kunna utveckla sitt arbete mot välfärdsbrottslighet i enlighet med den förändrade brottsbilden och de statliga reforminitiativen krävs det satsningar som bidrar till en förstärkning av förvaltningens förmåga att bekämpa risker i organisationen. Satsningarna bedöms leda till en väsentligt stärkt förmåga att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott, vilket på sikt förväntas ge både ekonomiska och kvalitativa effekter. Utöver de direkta verksamhetseffekterna bidrar satsningarna till att begränsa tillgången till offentliga medel som finansieringskälla för kriminella och oseriösa aktörer. Detta motverkar snedvriden konkurrens och stärker förtroendet för välfärdssystemen, vilket utgör en betydande samhällsvinst för Malmö stad.

Det behövs bland annat kriminologisk analyskompetens kombinerat med operativt sektionsansvar samt juridisk spetskompetens för en förstärkt förmåga att hantera frågor kopplade till oegentligheter. Det finns behov även av en personsäkerhetsfunktion som bidrar till en strukturerad hantering av hot, otillåten påverkan och infiltrationsrisker i ärenden med betydande ekonomiska intressen. Detta för att säkerställa en trygg arbetsmiljö och möjliggöra att kontrolluppdraget genomförs utan påverkan från externa påtryckningar.

För att finansiera redan befintliga kostnader samt utveckla det främjande och förebyggande arbetet, tillförsäkra lokal utveckling i samverkan med civilsamhället samt leva upp till ökade statliga krav genom att förstärka arbetet mot välfärdsbrottslighet bedöms det att ett tillskott om totalt 5 miljoner kronor behövs i budget 2027.

Hälso- och sjukvård

Volymutvecklingen för patienter med hälso- och sjukvårdsinsatser vid sidan om ökade krav på hälso- och sjukvårdsverksamheten i arbetet med omställningen till en god och nära vård och ändringarna i socialtjänstlagen leder till ökade kostnader, en trend som bedöms accelerera de närmaste åren. Exempelvis är det ökade kravet på mer avancerad hälso- och sjukvård i hemmet, vilket innebär en vårdförskjutning från Region Skåne till exempelvis kommunala LSS-boenden eller insatser i ordinärt boende, en av de kostnadsdrivande faktorerna med koppling till lagförändringarna. När det gäller volymutvecklingen ingår inte hälso- och sjukvården i modellen för tilldelning av resurser från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden, samtidigt som det finns ett nära samband mellan kostnader för hälso- och sjukvårdsinsatser och volymförändringarna inom övriga insatser.

Ökade kostnader för tekniska hjälpmedel är en annan utmaning som påverkar nämndens ekonomi. Ett analysarbete som verksamheten genomfört med fokus på åren 2021-2026 visar att andelen hjälpmedelsmottagare ökar i högre omfattning än antalet brukare totalt. Mellan 2022 och 2025 ökade antalet hjälpmedelsmottagare från cirka 33 till cirka 38 procent av brukarna. Även priserna för tekniska hjälpmedel har ökat kraftigt över tid, från en ökning om två till fem procent för åren 2020-2022, till en ökning om tolv procent för perioden 2023-2025.

Hälso- och sjukvårdsverksamhetens behov av ekonomiska resurser med koppling till volym- och behovsförändringar i övriga verksamheter sker kontinuerligt och ackumuleras över tid. Samtidigt som det löpande arbetet för en allt effektivare hälso- och sjukvårdsverksamhet delvis finansierar resursbehovet behövs ett tillskott av ekonomiska medel för att komma i fas. Nämnden bedömer att inom hälso- och sjukvårdsverksamheten krävs det sammanlagt ett tillskott av kommunbidrag om 10 miljoner kronor 2027 för att jobba stegvis med att säkerställa en omställning till lagförändringarna som långsiktigt är oberoende av statsbidrag samt för att möta upp behovet av resurser med koppling till volymutvecklingen av både patienter och tekniska hjälpmedel.

Digitala lösningar

Ett behov av budgetmedel om totalt 7 miljoner kronor beräknas till 2027 för att nämndens utveckling inom digitalisering ska kunna gå i takt med både stadens som helhet och socialförvaltningarnas och därmed leva upp till kommande förändringar både lokalt och nationellt.

Resurstillskottet ska bland annat finansiera ökade kostnader med koppling till funktionsstödsnämndens del i upphandlingen av nytt verksamhetssystem, utbyte av mobiltelefoner och licenskostnader för delade mobiltelefoner, licenskostnader för planeringstavlör, satsningar på välfärdsteknik inklusive äldreomsorg, infrastruktur och användarlicenser för AI, data- och statistikverktyg samt kompetensresurser till digitaliseringsenheten.

Den genomlysning som genomförts kring förvaltningens myndighetsutövning visar på behov av effektivisering främst vad gäller digitalisering för att resursanvändandet ska bli optimalt. Digital utvecklingskapacitet är en förutsättning för att möta förväntningar på tillgänglighet, effektivitet och rättssäker handläggning. Av äskat resurstillskott ska ekonomiska medel finansiera satsningen på digitalisering inom myndighetsutövning, som består av bland annat införandet av digital ansökan, digitala påminnelser via SMS, digital signering och arkivering i stället för fysisk pappershantering. Samtidigt bedöms satsningen motverka ett betydligt mer omfattande behov av personella resurser för att kunna möta såväl inflödet av nya ärenden som krav på uppföljningar, på uppsökande insatser, på samarbete mellan förvaltningar samt generellt ökad tillgänglighet för medborgarna.

Gällande det proaktiva arbetet mot välfärdsbrottslighet står förvaltningen inför en nödvändig digital förflyttning för att klara sitt uppdrag i en mer komplex och reglerad miljö. Det krävs en utveckling av e-tjänster, strukturerade arbetsprocesser och förbättrad systemanvändning, i linje med ökade krav från invånare, nationell styrning och den demografiska utvecklingen. Satsningen bedöms leda till mer effektiva och datadrivna arbetssätt, minskad manuell handläggning samt bättre möjligheter till systematisk uppföljning och analys.

Kvalitetssäkra kärnuppdraget

Inom ramen för arbetet med att kvalitetssäkra kärnuppdraget ser nämnden över det övergripande arbetet med barn och unga och förstärker samordningen kring målgruppen under 2027. En barnsamordnare med ett förvaltningsövergripande uppdrag kommer att spela en viktig roll i detta arbete.

För att möta barns och deras familjers behov på bästa möjliga sätt, kommer nämnden fortsätta utveckla de avlastande insatserna, stärka stödet till anhöriga och arbeta förebyggande för tryggare och mer likvärdiga uppväxtvillkor. Insatser som helgvistelse och sommarkollo är uppskattade av både barn och deras anhöriga samtidigt som de är kostnadseffektiva. Vid en ökad efterfrågan möts den upp med en utökning av dessa insatser. Nämnden utreder möjligheten att erbjuda kolloverksamhet även till personer mellan 18 och 21 år. Avlastande insatser som möter familjernas behov har möjlighet att i vissa fall motverka att beslut om boende till barn och unga blir nödvändigt.

För att förbättra förutsättningarna för målgruppen äldre bedriver nämnden utvecklingsarbetet Att leva som andra – Att åldras som andra. En av satsningarna är ett nytt uppdrag som förvaltningsövergripande äldresamordnare. Den förstärkta samordningen av arbetet bedöms ge positiva organisatoriska och ekonomiska effekter samt bidra till att äldres rättigheter stärks och stödet anpassas utifrån behov.

För finansiering av arbetet med att kvalitetssäkra kärnuppdraget genom satsningar på målgruppen barn och unga samt målgruppen äldre bedöms behovet av ekonomiska medel uppgå till 3,5 miljoner kronor 2027.

Övrig ej påverkbar kostnadsökning/intäktsminskning

Förändringarna i Konsumentverkets beräkning av kostnader för livsmedel för kvinnor och män i åldersintervallen 18-60 år från och med 2026 innebär att lägre matavgifter kan debiteras nämndens målgrupper, vilket i sin tur leder till ett intäktsbortfall. Intäktsbortfallet som beräknas till cirka 6 miljoner kronor på årsbasis utgör en ekonomisk utmaning för nämnden framöver.

När det gäller en eventuell kostnadsminskning för livsmedel i syfte att kompensera intäktsbortfallet är det viktigt att beakta risken för en försämrad näringsstatus eller sämre måltider för nämndens målgrupper. När det gäller en lägre fysisk aktivitetsnivå, vilket Konsumentverket anger som förklaring till minskade matkostnader, går detta tväremot nämndens inriktning på fysisk aktivitet som framgångsfaktor inom hälsofrämjande insatser för målgruppen.

Inom ramen för stadens arbete med klimatomställningen sker en elektrifiering av vagnparken som innebär att fossilbilar ersätts successivt med elbilar. Byte av bilar sker i takt med att ladd-punkter etableras. Laddinfrastrukturen, som är en förutsättning för elektrifieringen, ställs därför om från behovsstyrd till möjlighetstyrd. Att leasingkostnaden för en elbil blir betydligt högre än för en vanlig personbil samt införandet av parkeringsavgifter på Stadsfastigheters mark leder till extrakostnader för nämnden. Kostnadsökningen med koppling till förvaltningens leasingbilar beräknas till 2 miljoner kronor årligen under perioden 2027-2030, det vill säga en ackumulerad kostnad och cirka 8 miljoner kronor för perioden.

Under avtalsrörelsen 2025 förhandlades ett nytt kollektivavtal fram, vilket bland annat innebär ökade kostnader kopplat till fyllnadstid, jour, beredskap och höjd Ob-ersättning. Enligt avtalet utgår Ob-tillägget från kl.17 fredagskvällar i stället för kl.19. Dessutom innebär en extrasatsning att Ob-tillägget mot lördag, söndag och helgdag höjs med 30 procent från och med 1 april 2026. Den högre Ob-ersättningen kommer, enligt beräkning, att generera en extrakostnad om drygt 5 miljoner kronor 2027, vilket resulterar i ett behov av utökad budgetram för funktionsstödsnämnden med motsvarande belopp.

För att finansiera ekonomiska konsekvenser av dessa förändringar behöver nämnden ett tillskott i budgetramen om totalt 13 miljoner kronor 2027.

Aktivitetskravet

Som det redan nämnts i denna skrivelse kommer införandet av aktivitetskravet inom försörjningsstödet leda till ökade kostnader för funktionsstödsnämnden, kopplat till uppdraget att skapa förutsättningar för målgruppens sysselsättning. Dessutom avser reformen att insatserna som socialnämnderna tillhandahåller ska betraktas som insatser enligt socialtjänstlagen. Detta innebär att insatserna inom aktivitetskravet omfattas av ambitionshöjningarna i socialtjänstlagen och ska vara förebyggande, tillgängliga, jämställda och kunskapsbaserade.

SKR har lyft frågan om ett behov av statlig finansiering av reformen med hänvisning till de krav som ställs på kommunerna. Om den statliga

finansieringen uteblir kommer funktionsstödsnämnden ha behov av ett tillskott av ekonomiska medel i budgetramen. Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBI DRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2026	Prognos 2027
Stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention	Socialstyrelsen	1 642	1 600
Skånegemensamma stimulansmedel till insatser för förstärkt samverkan inom området psykisk hälsa	Regeringen via SKR och KFS	3 509	2 000
Statsbidrag God och nära vård	Regeringen via SKR och KFS	11 069	11 000
Statsbidrag Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer	Socialstyrelsen	1 542	1 500
Äldreomsorgslyft	Socialstyrelsen	10 600	10 000
Statsbidrag för förstärkt föräldraskapsstöd	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	3 868	3 800
Statsbidrag för att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap	Socialstyrelsen	1 407	1 400
Statsbidrag Personligt Ombud	Socialstyrelsen/ Länsstyrelsen	7 296	5 800
Statsbidrag Nya socialtjänstlagen	Socialstyrelsen	9 353	9 300
Statsbidrag för införandet av socialtjänstdataregister	Socialstyrelsen	289	0
Statsbidrag Habiliteringsersättning	Socialstyrelsen	8 022	8 000
RIKTADE STATSBI DRAG	Summa	58 597	54 400

Övriga bidrag

ÖVRIGA BI DRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2026	Prognos 2027
Lönebidrag /Nystartsjobb	Arbetsförmedlingen	2 000	2 000
Assistansersättning personlig assistans SFB	Försäkringskassan	72 000	72 000
Momsbidrag för köp av ej skattepliktig verksamhet	Skatteverket	26 000	26 000
Kostnadsersättning varaktig vård	Migrationsverket	11 000	11 000
ÖVRIGA BI DRAG	Summa	111 000	111 000

Prognosen avseende riktade statsbidrag är 58,6 miljoner kronor för 2026 och 54,4 miljoner kronor för 2027.

Övriga bidrag prognostiseras med samma belopp, 111 miljoner kronor, för både 2026 och 2027. Från och med 2026 räknas statliga medel från Migrationsverket för varaktig vård av personer med uppehållstillstånd som

en kostnadsersättning i stället för riktat statsbidrag.

Tillfälliga och riktade statsbidrag kan leda till underfinansierad verksamhet om dessa statsbidrag sedan dras in, vilket försvårar planeringen på längre sikt.

Vissa riktade statsbidrag som nämnden fått ta del av under flera år har bidragit till finansieringen av viktiga satsningar inom nämndens verksamhetsområden. Efterhand som statsbidragen minskar i omfattning eller upphör helt är det en utmaning för nämnden att inom budgetram upprätthålla de positiva effekter för nämndens målgrupper som satsningarna lett till.

Som tidigare beskrivits är statliga medel riktade mot psykisk hälsa och suicidprevention ett riktat statsbidrag som delats ut till kommuner under flera år. Statsbidraget har spelat en viktig roll för utvecklingen av nämndens icke biståndsbedömda insatser inom socialpsykiatri. Från och med 2025 har reglerna för äskande av statsbidraget skärps samtidigt som användningsområdena begränsats. Delregionala medel som tilldelats funktionsstödsförvaltningen inom ramen för statsbidraget minskade från cirka 9 miljoner kronor 2024 till 3,5 miljoner 2026 och bedöms minska ytterligare 2027. Detta innebär en urholkning av nämndens finansieringsmöjligheter framöver när det gäller bland annat satsningar på det främjande och förebyggande arbetet inom det psykiatriska området i form av exempelvis mötesplatser och sysselsättning.

Statsbidraget som är riktat till omställningen till Nära vård är en viktig finansieringskälla för det förändringsarbete som krävs. I och med planerat slutförande av omställningen under 2027 förväntas dessa statliga medel upphöra i den närmaste framtiden. Detta innebär en ekonomisk utmaning för hälso- och sjukvårdsverksamheten i form av anpassningar till budgetramen medan genomförda förändringar behöver upprätthållas och finansieras.

Även satsningar som genomförs inom ramen för en mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst behöver framöver kunna inrymmas i ordinarie budget då statsbidraget är tidsbegränsat och avser enbart omställningsarbetet. Resursbehov uppstår då ett högre inflöde av ansökningar förväntas. Även om fler insatser kan ges utan behovsprövning framöver, återstår det ett högre krav på uppföljningar, på uppsökande insatser, på samarbete mellan förvaltningar samt generellt ökad tillgänglighet för medborgarna.

De riktade statsbidragen utgör i dagsläget en viktig finansieringskälla för nämndens satsningar och utvecklingsarbete i enlighet med nationella omställningar och förändringsuppdrag. Nämnden vill därför framhäva ett behov av utökade budgetmedel i takt med att riktade statsbidrag upphör.

Begäran om investeringsram

Investeringsram

**Begäran om investeringsram 2027 samt plan för 2028–2032
(belopp i tkr)**

Investeringstyp	Begäran 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
Inventarier/ Byggnadsinventarier	25 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Summa investeringsram	25 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000

Funktionsstödsnämnden begär för 2027 en investeringsram om 25 miljoner kronor.

Under 2027 planeras investeringsramen framför allt användas till start av nya dagliga verksamheter. Nya verksamheter leder till behov av inköp av inventarier samtidigt som priserna blir högre. Renoveringar och kompletteringar för att skapa lokalmässiga förutsättningar för att möta brukarnas behov skapar också ett kontinuerligt behov av investeringsutrymme för nämnden.

Den ökade investeringsramen med 5 miljoner kronor 2027 är kopplad till inköp inom Hjälpmedelscentrum gällande specialsängar som hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen är i behov av.

För planeringsperioden 2028 - 2032 är bedömningen att en investeringsram om 20 miljoner kronor per år motsvarar de behov som uppstår.